

1.

Laki

maantielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maantielain (503/2005) 9 §,
muutetaan nimike, 1-4, 6, 8, 10–13, 16, 17, 19, 22, 24, 27, 30–32, 32 a, 33–42, 42 a, 42 b, 43–45, 47–49, 51, 52, 52 b, 54, 56, 56 a, 57, 62, 69, 74, 75, 79–81, 83, 85, 88, 90, 91, 93, 95, 95 a, 99, 99 a, 101–105, 107 ja 108 §, sellaisina kuin niistä ovat 4, 6, 27 ja 104 osaksi laissa 1242/2009, 10, 11, 17, 24, 31, 32, 32 a, 34, 36–37, 40, 42, 42 a, 42 b, 44, 45, 52, 52 b, 56, 56 a, 74, 80, 83, 90, 91, 95, 95 a, 99 a, 101, 103, 105, 107 ja 108 § laissa 566/2016, 22 § osaksi laissa 566/2016, 41 ja 99 § laissa 1242/2009, 79 § laissa 1628/2015 ja 88 § osaksi laissa 906/2013, sekä
lisätään lakiin uusi 13 a §, lakiin uusi 1a ja 1b luku, lakiin uusi 15 p-r, 27 a, 27 b, 99 b, 100 ja 109 a § sekä lakiin uusi 9 luku seuraavasti:

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoituksena on järjestää liikennejärjestelmäsuunnittelu siten, että siinä sovitetaan yhteen valtakunnalliset ja alueelliset tavoitteet ja luodaan edellytykset toimivalle liikennejärjestelmälle ja sen kehittämiseksi.

Lain tarkoituksena on myös ylläpitää ja kehittää liikkumis- ja kuljetustarpeiden vaatimia toimivia, turvallisia ja kestävästä kehitystä edistäviä maantieyhteyksiä osana liikennejärjestelmää, sekä varmistaa maantieverkon valtakunnallinen yhtenäisyys ja palvelutaso. Lain tarkoituksena on lisäksi turvata osallistumismahdollisuudet valtion omistamien maanteiden suunnitteluun toteuttamalla ja edistämällä hyvää hallintoa ja oikeusturvaa maanteitä koskeissa asioissa.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään kaikki liikennemuodot ja kuluttavat kattavasta valtakunnallisesta ja maakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnittelusta.

Tässä laissa säädetään myös maanteistä ja niiden palvelutasosta, tienpidosta ja sen järjestämiseen liittyvästä tehtävien järjestämisestä ja siihen liittyvistä sopimuksista, ohjauksesta ja muista järjestelyistä sekä valtiolle, maakunnille ja muille viranomaisille kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista samoin kuin kiinteistön omistajien ja muiden asianosaisten oikeusasemasta.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *liikennejärjestelmällä* kaikki liikennemuodot kattavasta henkilö- ja tavaraliikenteestä sekä niitä palvelevista liikenneverkoista, viestintäyhteyksistä, tiedosta ja liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) tarkoittamista palveluista, liikennevälineistä sekä liikennettä ohjaavista järjestelmistä muodostuvaa kokonaisuutta;

2) *tienpidolla* maantien suunnittelua, rakentamista, kunnossapitoa ja liikenteen hallintaa sekä näihin tehtäviin liittyvän tiedon tuottamista ja ylläpitoa;

3) *rakentamisella* uuden tien tekemistä ja tien parantamista;

4) *kunnossapidolla* tien hoitoa ja korjausta;

5) *tienpitäjällä* Liikennevirastoa;

6) *tienpitoalueella* maakuntien välisellä yhteistyösopimuksella muodostettavaa aluetta, jolla hoidetaan alueen maakuntien vastuulla olevat tienpidon tehtävät yhteistyösopimuksen mukaisesti;

7) *tienpidon sopimuksella* tienpitäjän ja maakuntien välillä tienpidon järjestämiseksi laadittavaa sopimusta.

4 §

Maantiet

Maantie on valtion omistama ja Liikenneviraston hallinnassa oleva yleiseen liikenteeseen tarkoitettu tie. Liikenteellisen merkityksensä mukaan maantiet ovat valtateitä, kantateitä, seututeitä tai yhdysteitä.

Valtatiet palvelevat valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä. Kantatiet täydentävät valtatieverkkoa ja palvelevat maakuntien liikennettä. Seututiet palvelevat seutukuntien liikennettä ja liittävät näitä valta- ja kantateihin. Muut maantiet ovat yhdysteitä. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään maanteiden luokittelusta valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin.

Valtakunnallisesti merkittävään runkoverkkoon kuuluvat maantiet yhdistävät valtakunnallisesti ja kansainvälisesti suurimmat keskuksat ja solmukohtat ja palvelevat erityisesti pitkämatkaista liikennettä. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, miltä osin maantiet kuuluvat runkoverkkoon.

Maantie voi olla moottori- tai moottoriliikennetie taikka tarkoitettu muuta vain tietynlaista liikennettä varten. Moottori- ja moottoriliikenneteiden teknisistä ominaisuuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maantie voi olla myös tarkoitettu käytettäväksi vain talvella (*erityinen talvitie*). Erityisistä talviteistä ovat voimassa soveltuvin osin tämän lain säännökset.

6 §

Maantielautat

Maantiehen kuuluu myös lautta väylineen ja laituri. Lautta voi olla ohjausköyden tai sitä korvaavan Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymän muun laitteiston ohjaama lautta (lossi) taikka vapaasti ohjailtava lautta (lautta-alus). Lautta-alus on alus, johon sovelletaan sitä, mitä säädetään ja määrätään ro-ro-matkustaja-aluksesta.

Lautoista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään ja määrätään. Lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on 18 vuotta täyttänyt ja tehtävään kykenevä. Lisäksi lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on perehtynyt lossin koneistoon, rakenteeseen ja käyttöön sekä kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä vuonna 1972 tehdyssä yleissopimuksessa (meriteiden säännöt) (SopS 30/1977) ja yhteentörmäämisen ehkäisemisestä sisäisillä kulkuvesillä annetussa asetuksessa (Sisävesisäännöt 1978) (252/1978) annettuihin sääntöihin ja tuntee tämän pykälän 4 momentin nojalla annettujen säännösten sisällön. Lossin kuljettajalla on oltava riittävä terveys lossin kuljettamiseksi. Hänellä on myös oltava riittävä kielitaito, jotta hän voi antaa hätätilanneohjeet matkustajille. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lossien katsastuksesta ja varusteista ja tienpitäjä lossin miehityksestä.

Lautat liikenneivät pääsääntöisesti ilman aikataulua. Liikenteellisistä syistä taikka maakunnan, kunnan, muun viranomaisen tai muun toimijan hakemuksesta voi tienpitäjä päättää, että lauttaa liikennöidään aikataulun mukaan. Päätöksen tulee samalla sisältää aikataulun määrittämisen perusteet. Ennen asian ratkaisemista on tienpitäjän varattava niille, joita lauttaliikenne välittömästi koskee, mahdollisuus lausua mielipiteensä asiassa sekä hankittava asianomaisen kunnan ja tarvittaessa muunkin viranomaisen lausunto. Tienpitäjän tulee kuuluttaa päätöksestä, ja aikataulu on asetettava nähtäville lauttapaikan välittömään läheisyyteen.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään tarkemmin lauttojen valvonnasta, kuljettajajärjestyksestä lautalle, etuoikeutetuista kuljetuksista ja muusta tieliikenteestä, lossin kuljettamisesta ohjausköydestä irrotettuna, lauttaväylän ja yleisen kulkuväylän risteämisen aiheuttamista toimenpiteistä, lossin kuljettajalta vaadittavasta lääkärintodistuksesta ja lauttalaiturin varusteista.

8 §

Maantiehen kuuluvat palvelualueet

Edellä 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuille pysäköintialueille saadaan sijoittaa laitteita, rakennelmia ja rakennuksia kioskimyymälää varten sekä levähdysalueille myös kahvilaa, ravintolaa, polttoaineenjakelua, moottoriajoneuvojen huoltoa ja muuta tienkäyttäjien palvelua varten. Sen lisäksi, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) säädetään, vaaditaan laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseen tienpitäjän suostumus.

Maantiehen kuuluvilla palvelualueilla tulevien laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseksi on tienpitäjän tehtävä tarvittaessa sopimus alueen käyttämisestä, rakentamisesta, tiedon tuottamisesta, liiketoiminnan harjoittamisesta ja valtiolle mahdollisesti tulevasta korvauksesta. Sopimuksen tekemiseksi on tienpitäjän pyydettävä tarjouksia luotettavilta, vakavaraisilta ja ammattitaitoisilta yrittäjiltä. Sopimus on tehtävä sen yrittäjän kanssa, joka asetetussa määräajassa on antanut liikenteen ja matkailun vaatimukset sekä alueen käyttötarkoituksen edellyttämän palvelutason huomioon ottaen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen. Sopimusta ei saa siirtää toiselle ilman tienpitäjän suostumusta.

10 §

Tienpitäjä ja tienpidon kustannukset

Liikennevirasto on maantieverkon tienpitäjä ja se käyttää tienpitoa varten saatuja oikeuksia. Valtio vastaa tienpidon kustannuksista.

Erityisestä syystä, kuten jos tienpidosta huolehditaan laadultaan tai laajuudeltaan korkeampi-luokkaisena kuin yleisen liikenteen tai tien ympäristöön sovittamisen tarve edellyttää taikka jos jokin taho erityisesti hyöttyy tehtävistä toimenpiteistä, tienpitäjän lisäksi muutkin tahot voivat sopimuksen mukaisesti osallistua tienpidon kustannuksiin tai ottaa huolehtiakseen jostakin tienpitoon liittyvästä toimenpiteestä.

Liikennejärjestelmän toimivuuden turvaamiseksi ja lain tavoitteiden toteuttamiseksi tienpitäjä voi erityisestä syystä ja sopimuksen mukaisesti osallistua tienpitäjän tehtäviin liittyvän muun toimenpiteen kuin maantien rakentamisen ja kunnossapidon kustannuksiin.

11 §

Tienpidosta vastaavat viranomaiset

Liikennevirasto tienpitäjänä vastaa maantieverkon omistajan tehtävistä sekä tienpidon valtakunnallisista tehtävistä. Liikennevirasto tienpitäjänä ohjaa maakuntia tienpidon tehtävien hoitamisessa.

Maakunnat vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta tienpidon sopimuksen ja tienpitäjän ohjauksen mukaisesti enintään yhdeksällä tienpitoalueella. Tienpitäjä vastaa kuitenkin merkittävien hankkeiden toteuttamisesta.

Liikennevirasto on tieinfrastruktuurin turvallisuuden hallinnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/96/EY 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen organisaatio ja Euroopan laajuisen tieverkon tunnelien turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/54/EY 4 artiklassa tarkoitettu hallintoviranomainen.

12 §

Lauttamaksut

Maantien käyttö on maksutonta. Lautta-aluksen käyttämisestä voidaan kuitenkin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säätää perittäväksi maksu. Maksun tulee perustua lautan käytöstä aiheutuviin kustannuksiin. Maksu voi olla omakustannusarvoa alempi. Maksuja määrättäessä ajoneuvoluokka ja lautan käyttämisen ajankohta voidaan ottaa huomioon.

13 §

Tienpitoa koskevat yleiset vaatimukset

Maantieverkkoa on kehitettävä ja kunnossapidettävä ja siihen investoitava siten, että edistetään:

- 1) valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita;
- 2) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista, alueiden kehittämistä sekä maankäytön suunnittelussa yhdyskuntarakenteelle ja ympäristölle asetettävien tavoitteiden toteuttamista ja alue- ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuutta;
- 3) liikenteen päästöjen vähentämistä; sekä
- 4) tiedon ja digitaalisuuden hyödyntämismahdollisuuksia, liikenteen automaatiota ja liikenteen palveluiden kehittämisen edellytyksiä.

Maantiet on suunniteltava, rakennettava ja pidettävä kunnossa maantien liikenteellinen merkitys huomioiden siten, että:

- 1) maantiet tarjoavat mahdollisuuden turvalliseen ja toimivaan liikkumiseen ja kuljettamiseen koko maassa kohtuullisin kustannuksin ottamalla huomioon erilaiset kulkutavat, eri väestöryhmien liikkumistarpeet ja eri elinkeinoalojen kuljetustarpeet;
- 2) maantieverkon ja liikenteen ympäristölle aiheuttamat haitat jäävät mahdollisimman vähäiseksi ja luonnonvaroja käytetään säästeliäästi;
- 3) tienpito ei tuota kenellekään enempää vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä;
- 4) maantiet ovat liikenteellisesti ja teknisesti mahdollisimman toimivia ja turvallisia, ja niiden tarkoitus saavutetaan mahdollisimman edullisesti;
- 5) maanteitä ja tienpitoa koskevat tiedot ovat ajantasaiset ja käytettävissä; sekä
- 6) maantiet ja niihin liittyvä digitaalinen infrastruktuuri ovat yhteentoimivia muun liikenneverkon sekä siihen liittyvän digitaalisen infrastruktuurin kanssa.

Maantietä parannetaan yleisen liikenteen tarpeen vaatiessa taikka liikenteestä aiheutuvien haittojen poistamiseksi tai vähentämiseksi taikka maankäytön sitä edellyttäessä. Uusi maantie tehdään, jos olemassa oleva maantieverkko ei täytä enää yleisen liikenteen tai maankäytön tarpeita eikä liikennejärjestelmää kehittämällä tai tietä parantamalla voida tarkoituksenmukaisesti tyydyttää näitä tarpeita taikka poistaa tai riittävästi vähentää liikenteestä aiheutuvia haittoja. Maantietä ei saa rakentaa vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä, jotka koskevat tien rakennetta, varusteita, liikenneteknisiä ratkaisuja sekä liikenteenohjauslaitteiden käyttöä maanteillä.

13 a §

Matkojen ja kuljetusten palvelutaso maanteillä

Tienpitäjän tulee huolehtia riittävän palvelutason ylläpitämisestä 13 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten ja kunkin maantien liikenteellisen merkityksen kannalta. Matkojen ja kuljetusten keskeisiä palvelutasotekijöitä ovat matka-aika, matka-ajan ennakoitavuus, turvallisuus ja kustannustehokkuus.

Valtakunnallisesti merkittävällä runkoverkolla on oltava yhtenäinen ja korkea pitkämatkaisen liikenteen palvelutaso. Tienpitäjän tulee varmistaa runkoverkolla reaaliaikaisen liikenne- ja olosuhdetiedon kattavuus ja ajantasaisuus.

Muilla kuin runkoverkkoon kuuluvilla valta- ja kantateillä on oltava liikennemäärään, liikkumisympäristöön ja alueellisiin tarpeisiin sovitettu hyvä matkojen ja kuljetusten palvelutaso. Erityisesti vilkasliikenteisillä valta- ja kantateillä tienpitäjän tulee varmistaa ajantasaisen liikenne- ja olosuhdetietojen saatavuus.

Muilla kuin runkoverkkoon kuuluvilla seutu- ja yhdysteillä on oltava paikallisen asiakastarpeen edellyttämä ja tien liikenteellistä merkitystä vastaava palvelutaso.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä matkojen ja kuljetusten palvelutasosta maanteillä.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu

15 a §

Liikennejärjestelmäsuunnittelu ja sen tavoitteet

Liikennejärjestelmäsuunnittelu on jatkuvaa ja vuorovaikutteista vaikutusten arviointiin sekä viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyöhön perustuvaa suunnittelua. Liikennejärjestelmäsuunnittelun tavoitteena on edistää toimivaa, turvallista ja kestävästä liikennejärjestelmästä otamalla erityisesti huomioon:

- 1) liikenteen, maankäytön, palvelurakenteen ja elinkeinotoiminnan vuorovaikutus ja toimintojen synnyttämä nykyinen ja tuleva liikennetarve;
- 2) eri ihmisryhmien liikkumistarpeet ja matkaketjujen toimivuus;
- 3) elinkeinoelämän kuljetustarpeet ja kuljetusketjujen toimivuus;
- 4) liikenteen turvallisuus;
- 5) liikenteen ympäristöhaittojen ennalta ehkäiseminen ja vähentäminen;
- 6) liikennejärjestelmän energiatehokkuus;
- 7) tiedon ja digitalisaation hyödyntämismahdollisuudet;
- 8) yksityiset ja markkinaehtoiset liikkumispalvelut sekä liikenne- ja kuljetuspalvelut;
- 9) julkisten ja julkisesti rahoitettujen liikkumispalvelujen sekä liikenne- ja kuljetuspalvelujen kehittämis- ja rahoitustarpeet; sekä
- 10) liikenneverkkojen ja niiden solmupisteiden kehittämistarpeet ja rahoitus.

15 b §

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma

Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelusta, ja sen hyväksyy valtioneuvosto.

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään liikennejärjestelmän nykytilaa ja tulevaa toimintaympäristöä koskeva arvio, liikennejärjestelmää koskevat tavoitteet sekä toimenpide-ehdotukset tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan on sisällytettävä 10–12 vuodeksi laadittava ohjelma, joka sisältää valtion, maakuntien ja kuntien toimenpiteitä. Ohjelman tulee lisäksi sisältää liikennejärjestelmää koskeva valtion rahoitusohjelma. Ohjelma voidaan tarkistaa tarvittaessa.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tulee sisältää viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristövaikutusten arviointi.

Liikenne- ja viestintäministeriön on varmistettava valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteensovittaminen muihin valtakunnallisiin suunnitelmiin.

15 c §

Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma

Maakunnan on valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja siinä esitettyjen toimien täytäntöönpanon edistämiseksi laadittava toimialueelleen monivuotinen maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa voidaan esittää myös alueellisista

oloista johtuvia muita tarpeellisia tavoitteita ja toimia liikkumisen ja liikennejärjestelmän toimivuuden, turvallisuuden ja kestävyuden edistämiseksi ja kehittämiseksi.

Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään liikennejärjestelmän nykytilaa ja tulevaa toimintaympäristöä koskeva arvio sekä tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmassa tulee esittää arvio suunnitelman toteutettavuudesta käytössä olevien taloudellisten resurssien puitteissa, toteutusaikataulusta sekä suunnitelman muista vaikutuksista. Maakunnan on arvioitava liikennejärjestelmäsuunnitelmansa toteutumista ja vaikutavuutta vähintään kerran valtuustokaudessa sekä tarvittaessa tarkistettava suunnitelma.

Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma on yhteen sovitettava maakunnan muun suunnittelun sekä alueeseen rajoittuvien maakuntien liikennejärjestelmäsuunnitelmien kanssa. Maakunta voi laatia liikennejärjestelmäsuunnitelman myös yhdessä toisen tai useamman maakunnan kanssa. Suunnitelmassa on myös otettava huomioon maakunnan alueella olevien kuntien ja kaupunkiseutujen liikennejärjestelmää koskeva suunnittelu. Suunnitelma voidaan toteuttaa osana muuta maakunnan strategista suunnittelua.

Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma on otettava huomioon maakunnan alueella toimivien viranomaisten toiminnassa.

15 d §

Menettely suunnitelmia valmisteltaessa

Liikenne- ja viestintäministeriön on valmisteltava valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma yhteistyössä kaikkien maakuntien, suunnitelman kannalta keskeisten ministeriöiden ja viranomaisten sekä muiden toimijoiden kanssa. Suunnitelmaluonnoksesta on pyydettävä lausunto niiltä ministeriöiltä, viranomaisilta ja muilta toimijoilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy.

Maakunnan on valmisteltava maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma yhteistyössä valtion liikennehallinnon, alueen kuntien, muiden maakuntien ja viranomaisten sekä muiden toimijoiden kanssa, joiden toimialaan liikennejärjestelmäsuunnitelma voi olennaisesti liittyä. Maakunnan on pyydettävä suunnitelmaluonnoksesta lausunto alueen kunnilta ja niiltä ministeriöiltä, viranomaisilta, muilta maakunnilta sekä muilta tahoilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy.

Liikenneviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston on osallistuttava valtakunnalliseen ja maakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun.

Suunnitelman valmistelusta vastaavan on lisäksi varattava muille kuin 1 ja 2 momentissa mainituille tahoille mahdollisuus tutustua 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin suunnitelmaluonnoksiin sekä esittää niistä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää. Hyväksytystä suunnitelmasta perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava yleisessä tietoverkossa.

15 e §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman laadintamenettelyistä ja seurannasta.

1 b luku

Tienpidon järjestäminen

15 f §

Tienpitoalueet

Maakunnat sopivat niille kuuluvien tienpidon tehtävien hoitamisesta yhteistoiminnassa enintään yhdeksällä tienpitoalueella maakuntalain 8 luvussa säädetyllä tavalla. Yhteistyösopimuksessa on sovittava tienpidon tehtävien järjestämisestä sekä tienpitoalueen maakuntien toimivaltan ja vastuiden jakautumisesta.

Yhteistyösopimuksella on varmistettava:

- 1) tienpidon kustannustehokas sekä yhtenäinen, asiantunteva ja pitkäjänteinen hoitaminen;
- 2) tämän lain mukaisen palvelutason toteutuminen, työssäkäyntialueiden asiakastarpeiden huomioiminen; sekä
- 3) maantieteellisesti, kooltaan ja muutoinkin tarkoituksenmukaisten tienpitoalueiden muodostuminen.

Jos maakunta kykenee yksin järjestämään tienpitotehtävien hoitamisen 2 momentin vaatimukset täyttävällä tavalla, se voi muodostaa tienpitoalueen yksin edellyttäen, että tienpitoalueiden yhteismäärä ei ylitä yhdeksää.

15 g §

Tienpitoalueista sopiminen

Tienpitoaluetta koskeva yhteistyösopimus on laadittava toistaiseksi voimassa olevana. Yhteistyösopimus tulee voimaan kalenterivuoden alusta.

Maakunnat valmistelevat ja hyväksyvät 15 f §:ssä tarkoitetun yhteistyösopimuksen siten, että hyväksytty sopimus voidaan toimittaa tiedoksi liikenne- ja viestintäministeriölle ja tienpitäjälle viimeistään 30 päivänä elokuuta yhteistyösopimuksen voimaantuloa edeltävänä vuonna.

Maakunnat varaavat liikenne- ja viestintäministeriölle ja tienpitäjälle tilaisuuden lausua maakuntien välisestä yhteistyösopimuksesta viimeistään kahdeksan viikkoa ennen yhteistyösopimuksen hyväksymistä. Jos liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että yhteistyösopimus ei täytä 15 f §:n 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia, ministeriön ja maakuntien tulee neuvotella asiasta.

15 h §

Maakuntien yhteistyösopimuksen korvaaminen valtioneuvoston päätöksellä

Jos maakunnat eivät pääse 15 f §:ssä tarkoitettuun sopimukseen tai 15 g §:n 3 momentissa tarkoitetuissa neuvotteluissa ei päästä yhteisymmärrykseen, valtioneuvosto tekee liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä päätöksen tienpidon tehtävien hoitamisesta maakuntien yhteistoiminnassa.

Valtioneuvosto voi määrätä:

- 1) tienpitoalueista;
- 2) tehtävien hoitamisesta maakuntalain 48 §:ssä tarkoitetun yhteisen toimielimen avulla;
- 3) maakunnasta, joka toimii maakuntalain 48 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vastuumaakuntana sekä maakuntalain 49 §:n 1-3 kohdassa tarkoitetuista yhteistä toimielintä koskevista seikoista;
- 4) muista yhteistoiminnan järjestämisestä koskevista seikoista, jotka ovat tarpeen 15 f §:n 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttämiseksi.

Valtioneuvoston on samalla määrättävä menettelystä, jolla valtioneuvoston päätös voidaan korvata maakuntien 15 f §:n mukaisella yhteistyösopimuksella. Valtioneuvoston päätös on voimassa sen kalenterivuoden loppuun saakka, jonka aikana maakunnat pääsevät yhteistyösopimukseen.

Valtioneuvoston tässä pykälässä tarkoitettu päätös valmistellaan liikenne- ja viestintäministeriössä. Ministeriön on valmistelussa kuultava niitä maakuntia, joita päätös koskee, sekä muita ministeriöitä ja viranomaisia.

15 i §

Tienpitoalueita koskevat muutokset

Tienpitoaluetta koskevaa 15 f §:ssä tarkoitettua yhteistyösopimusta voidaan muuttaa tai se voidaan irtisanoa uuden sopimuksen laatimiseksi enintään kerran maakunnan valtuustokaudessa, jos toimintaympäristössä on tapahtunut tienpitoalueen toimintaan vaikuttava olennainen muutos tai jos muutoksella voidaan parantaa 15 f §:n 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten toteutumista.

Yhteistyösopimuksen muuttamiseen ja uuden yhteistyösopimuksen laatimiseen sovelletaan, mitä 15 g ja 15 h §:ssä säädetään yhteistyösopimuksesta ja sen korvaamisesta valtioneuvoston päätöksellä.

15 j §

Tienpidon rahoitus

Maakuntien tienpidon rahoitus eritellään maakunnittain tieverkon ja liikenteen ominaisuuksiin sekä muihin olosuhteisiin perustuen niin, että varmistetaan maantieverkon ja sen kunnan yhtenäisyys sekä 13, 13 a ja 33 §:ssä säädettyjen vaatimusten toteutuminen. Tienpitäjä kohdentaa rahoituksen jokaiselle maakunnalle ja tekee rahoitusvaraukset tienpitoalueen maakuntien käyttöön tienpidon sopimuksen perusteella.

Tienpitäjä varaa osan perusväylänpidon tienpidon talousarviomäärärahasta kohdistettavaksi tienpidon valtakunnallisiin tehtäviin, teemaohjelmiin ja äkillisiin tai ennakoimattomiin korjaustarpeisiin.

15 k §

Tienpidon ja liikenteen suunnitelma

Jokaiselle maakunnalle on laadittava nelivuotinen vuosittain tarkistettava tienpidon ja liikenteen suunnitelma, jossa käsitellään asiakastarpeita, teiden kunnossapitoa, alueellisia investointeja ja niiden rahoitusta, vaikutuksia sekä muita maakunnan tienpitoon liittyviä kysymyksiä. Suunnitelmaan voidaan sisällyttää myös muita maakunnan vastuulla olevia liikennetehtäviä koskevia asioita.

Tienpidon ja liikenteen suunnitelma valmistellaan maakunnan omasta toimesta tai tienpitoalueella maakuntien välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Suunnitelman hyväksymisestä päättää se maakunta, jota suunnitelma koskee.

15 l §

Tienpidon sopimus

Tienpitäjä ja tienpitoalueen maakunnat valmistelevat tienpitotehtävistä nelivuotisen tienpidon sopimuksen, jota tarkistetaan vuosittain.

Tienpidon sopimuksessa on sovittava tämän lain mukaan tienpitoalueen maakunnille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta rahoituksesta ja sen suuntaamisesta, maanteiden kuulumisesta kunnossapitoluokkiin, tienpitoa koskevista tavoitteista ja toimintatavoista, varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä, tienpidon omavalvonnan järjestämisestä, toimintaa ja taloutta koskevista tavoitteista sekä raportoinnista ja muista tarpeellisista maakunnan tienpitoa koskevista asioista. Sopimus sisältää tienpitoalueen maakuntien käyttöön tulevat rahoitusvaraukset. Sopimus voi sisältää jokaista tienpitoalueen maakuntaa koskevan erillisen osan.

15 m §

Tienpidon sopimusta koskeva menettely

Tienpitoalueella laaditaan tienpidon ja liikenteen suunnitelmaluonnokset ennen tienpitäjän kanssa käytäviä tienpidon sopimusta koskevia neuvotteluita. Tienpitoalueen maakuntien tienpidon ja liikenteen suunnitelmat toimivat neuvotteluiden lähtökohtana.

Sopimusneuvottelut käydään vuosittain syksyllä. Sopimuksessa sovitaan 15 l §:n 2 momentissa tarkoitetuista asioista ensimmäisen vuoden osalta täsmällisesti ja seuraavien vuosien osalta väljemmin. Sopimusta tarkistetaan neuvotteluissa vuosittain ja tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa.

Neuvotteluissa on oltava läsnä tienpitäjän ja tienpitoalueen edustajat tienpitoalueen maakuntien välisen sopimuksen mukaisesti. Sopimuksen allekirjoittavat tienpitäjän edustaja ja tienpitoalueen maakuntien edustajat.

Jos tienpitäjän ja tienpitoalueen välisissä sopimusneuvotteluissa ei päästä sopimukseen, liikenne- ja viestintäministeriön, tienpitäjän ja tienpitoalueen edustajien tulee neuvotella asiasta.

15 n §

Tienpidon sopimuksen korvaaminen valtioneuvoston päätöksellä

Jos tienpitäjä ja tienpitoalueeseen kuuluvat maakunnat eivät pääse 15 l §:ssä tarkoitettuun sopimukseen tai 15 m §:ssä tarkoitetuissa neuvotteluissa ei päästä yhteisymmärrykseen, valtioneuvosto tekee liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä päätöksen tienpidon sopimuksella 15 l §:n 2 momentissa ratkaistavaksi säädettyistä asioista.

Valtioneuvoston on samalla määrättävä menettelystä, jolla valtioneuvoston päätös voidaan korvata tienpitäjän ja tienpitoalueeseen kuuluvien maakuntien 15 l §:n mukaisesti tekemällä tienpidon sopimuksella. Valtioneuvoston päätös on voimassa sen kalenterivuoden loppuun saakka, jonka aikana tienpitäjä ja tienpitoalue pääsevät sopimukseen.

Valtioneuvoston tässä pykälässä tarkoitettu päätös valmistellaan liikenne- ja viestintäministeriössä. Ministeriön on valmistelussa kuultava niitä maakuntia, joita päätös koskee, tienpitäjää sekä muita ministeriöitä ja viranomaisia.

15 o §

Tienpidon omavalvonta

Tienpitäjän ja maakunnan on laadittava hoidettavanaan olevista tienpidon tehtävistä omavalvontaohjelma. Ohjelmassa tulee määritellä, miten laissa säädetyt tienpidon yleiset vaatimukset, matkojen ja kuljetusten palvelutaso maanteillä ja kunnossapidon tason toteutuminen varmistetaan. Omavalvontaohjelmassa on todettava, miten vaatimusten toteutumista seurataan ja miten havaitut puutteet korjataan.

Omaavolventaohjelma sekä omaavolventaohjelman toteutumisen seurantaan perustuvat havainnot ja niihin perustuvat toimenpiteet on julkaistava julkisessa tietoverkossa.

Maakunnan on huolehdittava siitä, että palvelun tuottajien kanssa tehtävissä sopimuksissa on riittävät määräykset palvelun tuottajan valvonnasta sekä laatuvoikkeamien käsittelystä maakunnan omaavolvonnan toteuttamiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä omaavolventaohjelman sisällöstä ja laatisemisesta sekä ohjelman sisältyvästä suunnitelmasta tienpidon laadunhallinnan edistämiseksi.

15 p §

Oikeus saada tietoja

Tienpitäjällä ja maakunnalla on oikeus saada toisiltaan, muulta viranomaiselta sekä niiden puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää hoitavalta yksityiseltä palveluntarjoajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tienpitäjälle ja maakunnalle tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Tienpitäjällä ja maakunnalla on oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja toimijalle, joka hoi-taa sen puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää, jos tiedon saaminen on välttämätöntä tehtävän hoitamiseksi.

2 luku

Maantien suunnittelu

15 q §

Maantien suunnittelun tehtävät

Maantien suunnitteluun kuuluvat yleissuunnitelma ja tiesuunnitelma sekä näitä koskevat suunnitteluperusteet ja hankearviointi.

Maakunta vastaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatisemisesta. Tienpitäjä voi kuitenkin ottaa vastattavakseen merkittävää hanketta koskevan yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatisemisen siihen kuuluvine tehtävineen. Se, mitä tässä laissa säädetään maakunnasta yleissuunnitelman, tiesuunnitelman, hankearvioinnin, suunnitteluperusteiden ja jälkiarvioinnin laatijana, koskee myös tienpitäjää sen vastatessa mainituista tehtävistä.

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa maakunta toimii yhteistyössä kuntien ja muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava maantien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnalliseen ja maakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskeviin suunnitteluperusteisiin sekä alueidenkäytön suunnitteluun.

15 r §

Hankearviointi

Maakunnan on laadittava merkittävää tiehanketta koskevasta yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta hankearviointi. Hankearviointi on laadittava myös merkittävää tiehanketta koskevista tiesuunnitelman vaiheittain toteutettavista ratkaisuksista.

Hankearvioinnissa on esitettävä hankkeen lähtökohtien, tavoitteiden ja vaikutusten kuvaus, vaikuttavuuden arviointi, kannattavuuslaskelma sekä toteutettavuuden arviointi ja päätelmät.

Lisäksi hankearvioinnin osana on esitettävä suunnitelma hankkeen seurannan ja jälkiarvioinnin toteutuksesta ja sisällöstä.

15 s §

Yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskevat suunnitteluperusteet

Ennen yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen aloittamista voidaan laatia suunnitelman kohteena olevan tiehankkeen palvelutasoa, maantien teknisiä ominaisuuksia sekä maantien rakentamisen ja liikenteen haitallisten vaikutusten poistamista tai vähentämistä koskevat yleiset tavoitteet (*suunnitteluperusteet*). Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa on otettava suunnitteluperusteet huomioon ja edistettävä niiden toteutumista.

Valtatietä, kantatietä tai vilkasliikenteistä seututietä koskevaa yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää tienpitäjä. Muuta maantietä kuin valtatietä, kantatietä tai vilkasliikenteistä seututietä koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää maakunta.

Suunnitteluperusteiden valmistelusta vastaa maakunta yhteistyössä tienpitäjän ja muiden viranomaisten kanssa, joita asia koskee.

Tienpitäjä hyväksyy valtatietä, kantatietä sekä vilkasliikenteistä seututietä koskevat suunnitteluperusteet. Muuta maantieverkkoa kuin valtatietä, kantatietä sekä vilkasliikenteistä seututietä koskevat suunnitteluperusteet hyväksyy maakunta.

16 §

Tutkimusoikeus

Kun maakunta on päättänyt aloittaa yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimisen, on kiinteistöllä sallittava tutkimustöiden suorittaminen. Tässä tarkoituksessa saadaan kiinteistöllä suorittaa mittaus, maastoon merkitseminen, kartoitus tai maaperän tutkimus taikka muu valmistava toimenpide. Tutkimustyössä ei toisen oikeuteen saa puuttua enempää kuin tutkimuksen tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä eikä omistajalle tai oikeudenhaltijalle saa aiheuttaa tarpeetonta häiriötä.

Maakunnan on ilmoitettava yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen sekä näihin liittyvien tutkimusten aloittamisesta kunnalle ja tienpitäjälle sekä kuuluttamalla tai muulla sopivaksi katsottavalla tavalla 27 §:n 1 momentissa mainituille henkilöille, ja näillä on oikeus olla tutkimuksissa saapuvilla ja lausua mielipiteensä asiassa.

17 §

Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa maantien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimiseksi.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään. Yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan

vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan ja tarvittaessa maakunnan kanssa.

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja sen nojalla säädetään.

19 §

Yleissuunnitelman sisältö

Yleissuunnitelmassa on esitettävä selvitys maantien tarpeellisuudesta ja tutkituista vaihtoehdoista, tien liikenteelliset ja tekniset perusratkaisut, tien likimääräinen sijainti sekä tien arvioidut vaikutukset, kuten vaikutukset tie- ja liikenneoloihin, liikenneturvallisuuteen, maankäyttöön, kiinteistörakenteeseen ja ympäristöön sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Suunnitelmassa tulee esittää myös mahdollisuudet haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi sekä alustava kustannusarvio.

Yleissuunnitelmassa on esitettävä selvitys siitä, miten siinä on otettu huomioon valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet. Yleissuunnitelman tulee sisältää myös 15 r §:ssä tarkoitettu hankearviointi sekä 15 s §:ssä tarkoitettut suunnitteluperusteet.

22 §

Tiesuunnitelman sisältö

Maantien rakentamista koskevassa tiesuunnitelmassa on osoitettava tien sijainti ja korkeus-asema sekä poikkileikkaus niin, että tiealue voidaan merkitä maastoon. Suunnitelmaan on liitettävä arvio tien vaikutuksista ja suunnitelmassa on esitettävä ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen tien rakentamisen tai liikenteen haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi. Suunnitelmassa on otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon maanomistusolot. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi tien suoja- ja näkemäalueet sekä se, varataanko aluetta tien myöhempää leventämistä varten. Suunnitelmaan on liitettävä arvio tien rakentamisen kustannuksista.

Jos maantie sitä parannettaessa saa uuden suunnan ja tie vanhan suunnan osalta jää edelleen maantiekseksi taikka käytettäväksi muihin tietarkoituksiin, on siitä määrättävä tiesuunnitelmassa. Jos tie on tarkoitettu moottoritiekseksi, moottoriliikennetiekseksi tai muutoin vain tietynlaisia liikennettä varten taikka jos liikennettä muuten pysyvästi rajoitetaan, on siitä määrättävä tiesuunnitelmassa.

Tiesuunnitelmassa voidaan jäljempänä 45 §:n 1 momentissa tarkoitettu näkemäalue osoittaa tiealueeksi, jos liikenneturvallisuuden katsotaan sitä merkittävästi vaativan.

Tiesuunnitelmassa on esitettävä selvitys siitä, miten siinä on otettu huomioon valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet. Selvitys ei kuitenkaan ole tarpeen, kun tiesuunnitelma perustuu lainvoimaiseen yleissuunnitelmaan, jossa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden huomioon ottamista koskeva selvitys on riittävällä tavalla tehty. Tiesuunnitelman tulee sisältää myös 15 r §:ssä tarkoitettu hankearviointi sekä 15 s §:ssä tarkoitettut suunnitteluperusteet.

24 §

Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa

Maantien liikenneturvallisuuden ja välityskyvyn edistämiseksi voidaan tiesuunnitelmassa antaa määräyksiä tai kieltoja yksityisten teiden liittämistä maantiehen sekä sille johtavien liittymien käyttämisestä. Tässä tarkoitettuja määräyksiä tai kieltoja voidaan antaa myös sellaisista liittymistä, joita käytetään yksinomaan maa- tai metsätalousajoon (*maatalousliittymä*).

Jos tiesuunnitelmassa kielletään käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää tai maatalousliittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan määrätä tienpitäjän kustannuksella tehtäväksi tarpeen mukaan yksityinen tie tai liittymä taikka perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen taikka maantienä lakkautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tieosaan.

Jos tie- tai liitännäisalueen kuivattamiseksi on tarpeen perustaa oikeus laskuojan pitämiseen toisen maalla tai oikeus johtaa kuivatusvettä toisen ojaan tai puroon, on tästä määrättävä tiesuunnitelmassa, jossa on osoitettava laskuojaksi tarvittava alue. Laskuojaan sovelletaan muutoin, mitä vesilaissa (587/2011) säädetään ojituksesta.

27 §

Vuorovaikutus

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa maakunnan on varattava kiinteistön omistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun, arvioida suunnitelman vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiassa.

Ennen suunnitelman hyväksymistä maakunnan on varattava 1 momentissa mainituille tahoille tilaisuus muistutuksen tekemiseen suunnitelmasta. Tässä tarkoituksessa tulee maakunnan pitää yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa yleisesti nähtävänä yhtäjaksoisesti 30 päivän ajan. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on toimitettava maakunnalle ennen nähtävänäoloajan päättymistä. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on maakunnan kuulutettava niin kuin maakunnan ilmoitukset maakuntalain (/) mukaan julkaistaan. Maakunnan on lähetettävä kirjallinen ilmoitus suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sellaisille suunnitelman vaikutusalueen kiinteistön omistajille tai haltijoille, joiden asuinpaikka on toisessa maakunnassa ja on asiakirjoissa mainittu tai muuten tunnettu.

Maakunnan on esitettävä perusteltu kannanottoonsa suunnitelmaa vastaan tehdyistä muistutuksista. Maakunnan kannanotto ilmoitetaan niille muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Maakunnan perusteltu kannanotto ilmoitetaan tienpitäjän suunnitelmaa koskevassa hyväksymispäätöksessä.

Maakunnan on pyydettävä suunnitelmasta lausunto niiltä muilta maakunnilta sekä kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu tai joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät, sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolta. Maakunnan on pyydettävä muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen. Maakunnan on esitettävä perusteltu kannanottoonsa suunnitelmasta annettuihin lausuntoihin.

Jos yleisesti nähtävillä ollut tiesuunnitelmaa on tarpeen muuttaa ja muutoksen vaikutukset arvioidaan vähäisiksi, voidaan noudattaa yksinkertaisempaa menettelyä kuin 2–4 momentissa säädetään.

Tarkemmat säännökset vuorovaikutusmenettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

27 a §

Ennakkoneuvottelu

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen aikana ennen suunnitelman toimittamista hyväksyttäväksi tienpitäjä voi suunnitelman hyväksyvänä viranomaisena omasta aloitteestaan

taikka maakunnan tai muun viranomaisen pyynnöstä järjestää ennakkoneuvottelun. Ennakkoneuvottelun tavoitteena on edistää suunnitelman vaatimien selvitys- ja arviointimenettelyjen hallintaa sekä maakunnan, tienpitäjän ja muiden viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä parantaa selvitysten ja asiakirjojen laatua ja käytettävyyttä sekä sujuvoittaa menettelyjä.

27 b §

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymisesitys

Maakunta tekee 18 §:ssä tarkoitetusta yleissuunnitelmasta sekä 21 ja 25 §:ssä tarkoitetusta tiesuunnitelmasta hyväksymisesityksen tienpitäjälle.

Yleissuunnitelmaa koskevassa hyväksymisesityksessä on esitettävä suunnitelman hyväksymistä koskevan harkinnan kannalta tarvittavat 15 q, 15 r, 16, 17, 19, 27, 29 ja 43 b §:ssä tarkoitetut tiedot, selvitykset ja asiakirjat.

Tiesuunnitelmaa koskevassa hyväksymisesityksessä on esitettävä suunnitelman hyväksymistä koskevan harkinnan kannalta tarvittavat 15 q, 15 r, 16, 17, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 43 b, 44 ja 45 §:ssä tarkoitetut tiedot ja selvitykset.

Hyväksymisesitys ja sen perusteena oleva suunnitelma-aineisto on toimitettava tienpitäjälle sekä kirjallisesti että sähköisesti.

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymisesityksen tarkemmasta sisällöstä ja toimitamisesta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksessa.

30 §

Suunnitelmien muuttaminen ja vähäinen poikkeaminen

Jos hyväksyttyä yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa on tarpeen muuttaa, on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa ja sen nojalla uudesta yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta säädetään.

Hyväksytystä tiesuunnitelmasta voidaan kuitenkin poiketa, mikäli poikkeus on vaikutuksiltaan vähäinen ja maakunta harkitsee poikkeuksen suunnitelman toteuttamisen yhteydessä tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

31 §

Suunnitelmien voimassaoloaika

Tiesuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. Tienpitäjä voi maakunnan hakemuksesta pidentää yleissuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella, jos 17 ja 19 §:ssä säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät. Tiesuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneen, kun siitä on ilmoitettu 16 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa myös siltä osin kuin sen perusteella laadittu tiesuunnitelma on hyväksytty ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman.

Päätös tiesuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos tietyötä ei ole osaksikaan aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona tiesuunnitelma on saanut lainvoiman. Tienpitäjä voi maakunnan hakemuksesta pidentää määräaikaa enintään neljällä vuodella ja erityisistä syistä sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. Määräaikaa voidaan pidentää vain, jos tiesuunnitelma edelleen täyttää 17 ja 22 §:ssä säädetyt edellytykset. Tietyö katsotaan alkaneeksi, kun tietarkoituksiin tarvittava alue on otettu tienpitäjän haltuun 56 §:n mukaisesti.

32 §

Seuranta ja jälkiarviointi

Tienpitäjän tulee järjestelmällisesti seurata, miten tiehankkeen arvioidut ja muut vaikutukset ovat toteutuneet, ja käyttää hyväksi seurannan tuloksia hankkeiden vaikutusarvioinnissa ja suunnitteluratkaisujen valinnassa.

Tienpitäjä voi erityisestä syystä päättää, että 15 r §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiehankkeista, joista on tehty hankearviointi, on tehtävä myös jälkiarviointi. Jälkiarvioinnin laatimisesta vastaa maakunta yhteistyössä tienpitäjän kanssa. Jälkiarvioinnissa on esitettävä selvitys tiehankkeen toteutuksen aikana tiesuunnitelmasta tehdyistä teknistaloudellisista poikkeuksista, liikenteen kehittymisestä sekä tiehankkeen kannattavuuden ja vaikuttavuuden kannalta merkittävien vaikutusten toteutumisesta.

32 a §

Radat tien suunnittelussa

Maantien rakentamisesta aiheutuvat muutokset rautatiehen voidaan osoittaa maantien rakentamista koskevassa suunnitelmassa.

Rautatietä koskevat muutokset esitetään maantien rakentamista koskevassa suunnitelmassa erikseen siten kuin ratalaissa säädetään rautatietä koskevasta yleissuunnitelmasta ja ratasuunnitelmasta.

3 luku

Maantien kunnossapito, väliaikaiset liikennejärjestelyt sekä liittymät ja maantiehen kohdistuvat muut toimenpiteet

33 §

Maantien kunnossapito

Maantie on pidettävä yleisen liikenteen tarvetta ja väylän liikenteellistä merkitystä vastaavassa kunnossa. Maantien kunnossapidossa ja sen tason määräytymisessä on huomioitava:

- 1) 13 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyt vaatimukset ja 13 a §:ssä säädetty palvelutaso;
- 2) liikkumisympäristö, alueelliset tarpeet sekä keliolosuhteet;
- 3) liikenteen toimivuus ja liikenneturvallisuus;
- 4) elinkaarivaikutukset ja kustannustehokkuus;
- 5) tieomaisuuden säilyminen; sekä
- 6) ympäristönäkökohdat.

Runkoverkolla maanteiden kunnossapito on korkeatasoista. Huonokuntoisia osuuksia on vähän tai ei lainkaan, ja niiden määrä ei kasva. Painorajoituksia ei ole.

Muilla kuin runkoverkkoon kuuluvilla valta- ja kantateillä kunnossapito on korkeatasoista, mutta olosuhteista johtuvaa vaihtelua ja haittoja voi olla kohtuullisissa määrin. Huonokuntoisia tiejaksoja voi olla runkoverkkoa enemmän.

Muilla kuin runkoverkkoon kuuluvilla seutu- ja yhdysteillä kunnossapito on sovitettu paikallisen liikenteen tarpeisiin, ja teiden kunnossapidon taso on muuta tieverkkoa matalampi. Huonokuntoisia osuuksia voi olla enemmän kuin muulla maantieverkolla, mutta niiden määrän kasvua on pyrittävä hillitsemään.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset maanteiden kunnossapidon tasosta ja tarkemmista kunnossapitoluokista.

34 §

Rajoitettu kunnossapito

Erityisestä syystä tienpitäjä maakunnan esityksestä voi päättää, että jotain maantietä tai maantienosaa ei pidetä 33 §:ssä tarkoitetussa kunnossa. Tällainen tie tai tienosa suljetaan yleiseltä liikenteeltä. Tien tai tien osan sulkeminen on osoitettava liikennemerkillä ja päivittämällä tieto tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään. Tien tai tien osan sulkemisesta on ilmoitettava poliisille ja pelastusviranomaisille, jos sulkemisella voi olla merkitystä niiden kiireellisten tehtävien hoitamisen kannalta, eikä tieto ole saatavissa ajantasaisena tienpitäjän osoittamasta rekisteristä tai tietojärjestelmästä. Tarvittaessa tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava kuuluttamalla.

Maakunta voi päättää, että osa määrätystä maantiehen kuuluvasta jalkakäytävästä tai pyörätiestä taikka yhdistetystä tai rinnakkaisesta pyörätiestä ja jalkakäytävästä pidetään kunnossa ilman liukkauden torjuntaa.

35 §

Liikenteen tilapäinen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos ajoneuvoliikenne saattaa vaurioittaa maantietä, joka roudan sulamisen tai sateen taikka muusta tällaisesta syystä on rakenteeltaan heikentynyt, voi maakunta kieltää toistaiseksi tai määräajaksi liikenteen tiellä tai sen osalla taikka rajoittaa liikennettä.

Erityisistä syistä maakunta voi myöntää tilapäisen poikkeuksen 1 momentissa tarkoitetuista kielloista tai rajoituksesta, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu eikä maantie vaurioidu. Poikkeamispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät kuljetukset eivät tarvitse poikkeuslupaa.

Tieto 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta ja rajoituksesta on osoitettava liikennemerkillä ja päivittämällä tieto tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään.

36 §

Tilapäinen kulkutie

Jos maantien tai siihen kuuluvan rakennelman sortumisen tai sortumisen vaaran vuoksi taikka poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden johdosta liikenne tiellä estyy tai sitä joudutaan rajoittamaan taikka jos tietyö sitä erityisestä syystä edellyttää, maakunnalla on oikeus järjestää toisen maalle tilapäinen kulkutie esteen tai rajoituksen poistamisen ajaksi. Ennen kulkutien järjestämistä on asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, mikäli mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Lisäksi yksityisistä teistä annetussa laissa tarkoitetulle tiekunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, mikäli mahdollista, jos yksityinen tie sijaitsee kyseisellä kiinteistöllä tai rajoittuu siihen. Tässä momentissa tarkoitetun kulkutien kunnossapitoon sovelletaan, mitä 33 §:ssä säädetään.

Liikenneonnettomuuden tai muun vastaavan syyn estäessä maantien liikenteen voi tieliikennelain (267/1981) 49 §:ssä tarkoitettu liikenteen ohjaaja järjestää toisen maalle tilapäisen kulkutien esteen poistamisen ajaksi.

Tieto tilapäisestä kiellosta ja rajoituksesta on osoitettava liikennemerkillä ja päivittämällä tieto tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään.

37 §

Liittyminen maantiehen

Edellä 24 §:n 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen estämättä tienpitäjä voi antaa luvan yksityisen tien liittämiseen kiellon alaiseen maantiehen taikka kielletyn liittymän käyttämiseen tai liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii eikä liittymästä eikä sen käyttämisestä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuukselle. Jos kiinteistölle on tarpeen maatalousliittymä, on lupa sen tekemiseksi tässä momentissa tarkoitettuun tiehen myönnettävä, jos liittymä ja sen sijainti on sellainen, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu. Lupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Lupa yksityisen tien liittämiseksi muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun maantiehen on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti on sellainen, ettei liikenneturvallisuus liittymän eikä sen käyttämisen takia vaarannu. Lupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Tässä momentissa tarkoitettuun tiehen saa tehdä tienpitäjän ohjeiden mukaan maatalousliittymän, jollei siitä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuukselle. Tällaisen maatalousliittymän tekemisestä on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava tienpitäjälle.

Jos maastoliikennelaisissa (1710/1995) tarkoitetun moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden perustamiseksi on maantien ylittämistä varten järjestettävä tiealueelle ylityskohta, voi tienpitäjä myöntää luvan toimenpiteen suorittamiseen, jos ylityskohdasta ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuukselle eikä haittaa tienpidolle. Lupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä eikä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisesti merkittäviä runkoteitä, joille pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. Erityisistä syistä tienpitäjä voi myöntää runkotiehen 1 momentin mukaisen liittymäluvan tai 3 momentin mukaisen luvan ylityskohdan järjestämiseksi.

38 §

Liittymän ja ylityskohdan tekeminen, kunnossapito ja muuttaminen

Yksityisen tien pitäjä ja maatalousliittymän haltija on velvollinen tekemään liittymänsä ja pitämään sen kunnossa tienpitäjän ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei siitä ole vaaraa liikenteelle eikä haittaa maantien kunnossapidolle. Tienpitäjä tai sopimuksen perusteella maakunta vastaa kuitenkin yksityistien liittymän tai maatalousliittymän rummun kunnossapidosta.

Jos ennestään olevan yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän muuttuneen tai merkittävästi lisääntyneen käytön johdosta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle, yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija on velvollinen kustannuksellaan tienpitäjän ohjeiden mukaan tekemään liittymään tai poikkeuksellisesti myös liittymäalueelle sellaiset muutokset, että liittymästä aiheutuva vaara tai haitta poistuu taikka vähenee, sekä hakemaan tarpeen vaatiessa uutta liittymälupaa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden pitäjää maantien ylityskohdan osalta.

Jos 1–3 momentin nojalla velvoitettu laiminlyö velvollisuutensa, tienpitäjä voi teettää vaaditut toimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella tai keskeyttää rakennustyön siten kuin uhkasakko-laisissa (1113/1990) säädetään.

39 §

Yksityisen tien, kadun ja moottorikelkkailureitin katkaiseminen

Jos maantie rakennetaan siten, että se katkaisee ennestään olevan yksityisen tien tai että pääsy ennestään olevalta yksityiseltä tieltä tai maatalousliittymästä maantielle huomattavasti vaikeutuu, on hankkeesta vastaavan tehtävä kustannuksellaan ne työt tarvittavine laitteineen, jotka ovat tarpeen yksityisen tien johtamiseksi maantien poikki taikka yksityisen tien tai maatalousliittymän liittämiseksi maantiehen.

Mitä 1 momentissa säädetään yksityisestä tiestä, koskee myös katuja ja moottorikelkkailureittejä.

40 §

Liittymän poistaminen

Maantien rakentamisen yhteydessä hankkeesta vastaava voi poistaa kustannuksellaan tiesuunnitelmassa kielletyn liittymän tai estää sen käytön, kun hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty.

Maakunta voi poistaa kustannuksellaan asemakaavan vastaisen liittymän tai estää sen käytön, jos hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty. Ennen toimenpiteeseen ryhtymistä on asianomaiselle kiinteistön omistajalle tai haltijalle ja kyseisen yksityisen tien tiekunnalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi ja, jos liittymää käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee asiasta kuulluttaa.

Tieto liittymän poistamisesta on päivitettävä tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään viimeistään kun liittymä poistetaan käytöstä.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava tienpitäjän lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle.

Luvan saaja on velvollinen suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen, rakennelman ja laitteen kunnossa tienpitäjän määräysten mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään tienpitäjän vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakenteen, rakennelman tai laitteen, jos sen käyttämisestä aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua vaaraa tai haittaa.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava tienpitäjälle.

Jollei 1 tai 3 momentista taikka 8 §:n 1 momentista tai 42 a §:n 1 momentista muuta johdu, edellyttää tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin maantietarkoituksiin tienpitäjän lupaa.

Lupaa ei kuitenkaan vaadita:

1) yhdystiellä ja seututeillä, joita ei ole merkitty liikennemerkillä etuajo-oikeutettu tie, maantien tiealueen ojan ulkoluiskan ulkopuolisen alueen lyhytaikaiseen käyttämiseen silloin, kun kysymys on metsänhakuusta johtuvan puutavaran lyhytaikaisesta, enintään kuusi kuukautta kestävästä säilyttämisestä tieliikennelain säännökset huomioiden. Lupaa ei myöskään vaadita mainitulla tavalla säilytetyn puutavaran kuormaamiseen tiealueella;

2) 52 a §:ssä tarkoitetun tilapäisen ilmoituksen sijoittamiseen tiealueelle; taikka

3) postin keräilyssä ja jakelussa tarvittavien laitteiden tai vähäisten rakennelmien sijoittamiseen tiealueelle postilain (415/2011) 45 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa sen mukaisesti kuin postilaissa ja sen nojalla säädetään.

Liikennevirasto tienpitäjänä voi antaa tarkempia määräyksiä lupahakemuksen ja ilmoituksen sisällöstä, sijoittamistiedon ilmoittamisesta, rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta sekä työn aikaisista järjestelyistä. Sähkö- ja telekaapeleiden osalta Liikenneviraston määräys voi koskea vain kaapeleiden ulkoisia suojarakenteita, sijoittamista sekä työnaikaisia järjestelyitä.

42 a §

Tiettyjen kaapeleiden sijoittaminen tiealueelle

Poiketen 42 §:n 1 momentissa säädetystä voidaan sähkö- ja telekaapeleiden sekä niihin liittyvien jakokaappien ja kaapelikaivojen sijoittamisesta tiealueelle tehdä tienpitäjälle ilmoitus, kun kyse on:

- 1) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien alituksesta;
- 2) tien pituussuuntaiseen kaapeliin tehtävästä jatkoksesta tai siihen liittyvästä poikittaissuuntaisesta kaapelista tiealueen ulkopuolelle tai maantien alitse;
- 3) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien ylityksestä ilmajohdoilla;
- 4) maantien varressa tiealueen ulkopuolelle asennettavasta tien pituussuuntaisesta ilmajohdosta, jonka johtoalue ulottuu tiealueelle;
- 5) laajakaistahankkeiden uusista asiakasliittymistä, kun liittymä on hankittu vasta rakennustyön aikana;
- 6) tien pituussuuntaisesta kaapeloinnista, kun kaapelia asennetaan tien pituussuuntaisesti yksinomaan olemassa olevaan putkitukseen.

Ilmoitukseen on liitettävä selvitys kaapelin omistajasta, sijoittamispaikasta, sijoittamispaikan olosuhteista ja perustiedoista, työn toteuttamistavasta ja toteuttajasta, työn aikaisista liikennejärjestelyistä sekä toimenpiteen suunnitellusta aloituspäivästä. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 21 päivää ennen toimenpiteen suunniteltua aloituspäivää.

Tienpitäjä voi ilmoituksen saatuaan, ennen ilmoitettua aloituspäivää kieltää toimenpiteen toteuttamisen, jos se harkitsee, että kaapelin sijoittaminen aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisudelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Suunniteltua toimenpidettä ei saa aloittaa ennen ilmoitettua aloituspäivää.

Liikennevirasto tienpitäjänä voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, 1 momentissa tarkoitettujen sähkö- ja telekaapeleiden ulkoisista suojarakenteista ja sijoittamisesta sekä työn aikaisista järjestelyistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen kaapeleiden sijoittamiseen tarvitaan kuitenkin 42 §:n 1 momentin mukainen lupa, kun:

- 1) toimenpide kohdistuu moottori- tai moottoriliikennetien tiealueeseen;
- 2) toimenpide kohdistuu alueeseen, jossa on pohjavesisuojaus;
- 3) toimenpide edellyttää louhirakenteen käsittelyä; tai
- 4) tiealueen alituksen etäisyys alikulkusillan, putkisillan tai rummun rakenteesta on vähemmän kuin viisi metriä tai muun sillan rakenteesta vähemmän kuin 25 metriä.

Verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetussa laissa (276/2016) säädetään Viestintävirastolle tehtävästä kaapeleiden sijoittamista koskevasta ilmoituksesta.

42 b §

Siirto-, suojaamis- ja poistamisvelvoite

Jos tienpitäjä katsoo, että tien siirtäminen, parantaminen tai muu tienpito edellyttää tiealueelle tämän lain nojalla sijoitetun rakenteen, rakennelman tai laitteen suojaamista, siirtämistä tai poistamista, rakenteen, laitteen tai rakennelman omistaja vastaa toimenpiteen kustannuksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpide on tehtävä sähkö- ja telekaapeleiden enintään kolmen asiakkaan asiakasliittymien osalta kolmen kuukauden kuluessa ja muiden tiealueella sijaitsevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden osalta kuuden kuukauden kuluessa tienpitäjän tai tienpitoviranomaisen ilmoituksesta. Tienpitäjä voi määrätä määräajan myös tätä pidemmäksi tai jatkaa määräaikaa, jos se on tarpeen toimenpiteen suorittamiseksi roudattoman kauden aikana tai muusta vastaavasta syystä.

Hankkeesta vastaava vastaa kuitenkin siirto-, suojaamis- ja poistamiskustannuksista, kun kohde on alun perin sijoitettu tiealueen ulkopuolelle tai tienpitäjä ei ole ilmoittanut luvan saajalle, että kohteeseen on tulossa asian käsittelyvuonna tai viiden vuoden kuluessa muu kuin pistemäinen tienpitotyö, joka edellyttää rakenteen, rakennelman tai laitteen siirtämistä tai poistamista. Siirtokustannusten korvaamisessa otetaan huomioon siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan kaapelin tuoma kapasiteetin lisäys.

Liikennevirasto tienpitäjänä voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamistavasta ja toteuttamisen määräajoista sekä muista toimenpiteistä koskevista teknisistä seikoista. Liikennevirasto tienpitäjänä voi antaa tarkempia määräyksiä myös siitä, miten 3 momentissa tarkoitettujen siirtokustannusten korvaamisessa otetaan huomioon siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan kaapelin tuoma kapasiteetin lisäys.

43 §

Erityisen talvitien ja kulkuväylän risteäminen

Jos laivaliikennettä talven aikana harjoitettaessa yleisessä kulkuväylässä jään avaamisen johdosta katkaistaan väylän poikki kulkeva erityinen talvitie, on maakunnan mahdollisuuksien mukaan asetettava paikalle silta tai lautta taikka muulla tavoin huolehdittava niistä toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen liikenteen turvaamiseksi ja johtamiseksi väylän yli.

Ilman maakunnan suostumusta ei yksityistä kulkuväylää saa avata siten, että se katkaisee erityisen talvitien. Tarvittavan ylikululaitteen asettaminen ja kunnossapito on sen velvollisuutena, joka on väylän avannut tai joka sitä käyttää.

4 luku

Maantiealueen ulkopuolisia alueita koskevat maankäyttörajoitukset

44 §

Maantien suoja-alue

Maantien suoja-alue ulottuu 20 metrin etäisyydelle maantien ajoradan tai, jos ajoratoja on useampia, lähimmän ajoradan keskilinjasta. Erityisestä syystä voidaan tiesuunnitelmassa määrättyllä tiellä tai tienosalla osoittaa etäisyys 20 metriä lyhyemmäksi taikka pidentää etäisyyttä enintään 50 metriksi sekä enintään 300 metriksi tiehen kuuluvan varalaskupaikan kohdalla ja pituussuunnassa sen kummastakin päästä 750 metrin etäisyydelle ulottuvalla jatkeella.

Rakennusta ei saa pitää suoja-alueella. Maakunnalla on liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa ja varalaskupaikan osalta myös lentoturvallisuuden vuoksi oikeus poistaa suoja-alueelta kasvilisuutta.

45 §

Maantien näkemäalue

Maantien kaarekohdassa taikka missä tiehen liittyy toinen maantie tai merkittävä yksityinen tie taikka maantien poikki kulkee rautatie, on rakennusten pitäminen kielletty suoja-alueen ulkopuolellakin sellaisella alueella, jolla näkemäalan vapaana pitäminen sitä rajoittavista esteistä on tarpeen liikenneturvallisuuden vuoksi (*näkemäalue*).

Maakunnalla on oikeus poistaa näkemäalueelta sellainen kasvillisuus tai sellaiset luonnonesteet, jotka tarpeellista näkemäalaa rajoittamalla tuottavat vaaraa liikenneturvallisuudelle.

47 §

Poikkeamisvalta

Erityisistä syistä tienpitäjä voi myöntää poikkeuksen 44–46 §:ssä tarkoitetuista kielloista, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu eikä tienpidolle aiheutuisi muuta kuin enintään vähäistä haittaa. Poikkeamispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

48 §

Poikkeukset rajoituksista

Edellä 44–47 §:ssä olevia säännöksiä ei sovelleta, jos kasvillisuus on istutettu tai otettu erityiseen hoitoon taikka rakennus, varasto, aita tai muu rakennelma tai laite on tehty ennen kuin alueen käyttöoikeus oli joutunut mainituissa pykälissä säädettyjen tai vastaavien aikaisemmassa laissa tarkoitettujen rajoitusten alaiseksi.

Jos 1 momentissa mainittu kasvillisuus taikka rakennus, rakennelma tai laite aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle, voi tienpitäjä päätöksellään edellyttää sen poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä siihen tehtäväksi tarvittavan muutoksen. Jollei omistaja suorita toimenpidettä sitä varten määrättyssä kohtuullisessa ajassa, tienpitäjällä on oikeus suorittaa se kustannuksellaan.

Mitä 44–47 §:ssä sekä tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske rakennuksen pitämistä asemakaava-alueella eikä sellaisen kasvillisuuden poistamista, jolla on ympäristön kannalta erityinen merkitys.

49 §

Kasvillisuuden ja luonnonesteiden poistamista koskeva menettely

Ennen kuin maakunta ryhtyy poistamaan 44 §:n 2 momentissa ja 45 §:n 2 momentissa tarkoitettua kasvillisuutta tai jälkimmäisessä lainkohdassa tarkoitettuja luonnonesteitä, tulee siitä ilmoittaa asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle taikka siitä kuuluttaa hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Kiinteistön omistaja voi halutessaan itse huolehtia toimenpiteistä maakunnan osoituksen mukaan.

51 §

Lumiaita ja lumen sijoittaminen

Maakunnalla on oikeus pystyttää tiealueen ulkopuolelle tilapäinen tai kiinteä lumiaita, jos se lumen tielle kerääntymisen estämiseksi on tarpeen. Kiinteä lumiaita saadaan asutulla alueella kuitenkin pystyttää vain kiinteistön omistajan tai haltijan suostumuksella taikka muussa tapauk-

nessa kunnan rakennusvalvontaviranomaisen antamalla luvalla. Lupa voidaan myöntää, jos lumiaita on tarpeen maantien pitämiseksi yleistä liikennettä tyydyttävässä kunnossa eikä aidasta tai sen pitämisestä aiheudu kiinteistölle merkittävää haittaa.

Maakunnalla on oikeus maantien kunnossapidon yhteydessä sijoittaa maantiealueelta lunta tiealueen ulkopuolellekin.

52 §

Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

Maantien käyttäjille tarkoitettu mainos tai ilmoitus, joka asetetaan asemakaava-alueen ulkopuolelle tai asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentissa tarkoitettulle liikennealueelle, on laadittava ja sijoitettava siten, että se ei vaaranna liikenneturvallisuutta eikä haittaa tienpitoa ja että se sopeutuu mahdollisimman hyvin ympäristöön.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun mainoksen tai ilmoituksen asettamisesta on ilmoitettava tienpitäjälle, jollei jäljempänä toisin säädetä. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys mainoksesta tai ilmoituksesta ja sen sijoittamispaikasta sekä selvitys kiinteistönomistajan tai -haltijan suostumuksesta sen pystyttämiseen.

Jos mainoksen tai ilmoituksen asettaminen ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia, tienpitäjän on 30 päivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta tehtävä päätös, jossa se voi kieltää mainoksen tai ilmoituksen asettamisen tai määrätä asettamiselle tarpeellisia ehtoja. Mainosta tai ilmoitusta ei saa asettaa ennen tämän määräajan umpeutumista. Tienpitäjä voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia mainoksen tai ilmoituksen asettamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin. Aika, jonka mainos tai ilmoitus saa olla ilmoitetussa paikassaan, on 10 vuotta, jollei tienpitäjä määrää tätä lyhyempää aikaa.

Tienpitäjä voi pyytää ilmoituksen johdosta maakunnalta ja kunnalta lausunnon.

52 b §

Määräystenantovaltuus

Liikennevirasto voi antaa tarpeellisia määräyksiä 52 §:ssä tarkoitettun tienpitäjälle tehtävän ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä. Lisäksi Liikennevirasto tienpitäjänä voi antaa liikenneturvallisuuden varmistamiseksi tarkempia määräyksiä 52 ja 52 a §:ssä tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta.

5 luku

Alueiden hankkiminen ja korvaukset

54 §

Maantietoimituksen vireilletulo

Tienpitäjällä on oikeus 26 §:n 1 momentin perusteella hakea maantietoimitusta, kun hyväksytty tiesuunnitelma on saanut lainvoiman tai on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta, taikka 21 §:ssä tarkoitettun kirjallisen suostumuksen perusteella.

Maakunta voi esittää maantietoimituksen hakemista perustellusta syystä.

56 §

Haltuunotto

Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunotokatselmuksessa määrättyä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain tienpitäjän osoituksen mukaan.

Jos haltuunotosta aiheutuu lunastuslain 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, voi lunastustoimikunta asianomaisen vaatimuksesta määrätä, että haltuunotto siltä osin saa tapahtua aikaisintaan toimikunnan määräämän enintään kolmen kuukauden pituisen ajan kuluttua siitä, kun asianomaiselle määrätty ennakkokorvaus tai 62 §:n 2 momentissa tarkoitettussa ensimmäisessä toimituksessa määrätty korvaus on maksettu.

Edellä 21 §:ssä tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioituissa tien parantamisissa voi haltuunotto tapahtua sopimuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee tienpitäjän kuitenkin viipymättä hakea maantietoimitusta.

Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, tienpitäjän on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja tietyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä tienpitäjä poistaa omaisuuden. Tällöin tienpitäjän on ennen omaisuuden poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

Jos tietarkoituksiin luovutettavalta tai luovutetulta alueelta joudutaan poistamaan tai siirtämään rakennuksia, varastoja tai laitteita taikka puita, kasvavaa satoa tai muuta kasvillisuutta, on siitä aiheutuvan vahingon tai haitan lisäksi korvattava asianomaiselle aiheutuneet poistamis- tai siirtämiskustannukset.

56 a §

Yksityisen tien luovuttaminen

Edellä 56 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityinen tie luovutetaan tienpitäjän määräämänä ajankohtana tieosakkaille tai kiinteistön omistajalle sen jälkeen, kun tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken on maantietoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muutoksenhaun estämättä. Tien luovuttamiseksi voidaan tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken määrätä maantietoimituksen kestäessä väliaikaisesti.

57 §

Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen tiealueeseen

Lunastuspäätöksessä vahvistetaan lunastuksen kohde tiesuunnitelman tai 21 §:ssä tarkoitettun kirjallisen suostumuksen perusteella, tarvittaessa tienpitäjän osoituksen mukaan. Tiesuunnitelmasta voidaan vähäisessä määrin poiketa, jos siihen on erityinen syy. Jäljempänä 75 §:n 2 momentin mukaisessa maantietoimituksessa lunastuksen kohde vahvistetaan 5 §:n 3 momentin mukaan, tarvittaessa tienpitäjän osoituksen mukaan.

Tiealueeksi vahvistettu alue siirtyy lunastuspäätöksen saatua lainvoiman tienpitäjän omistukseen, jollei se jo ennestään omista aluetta.

62 §

Lunastuksen käsitteleminen kahtena toimituksena

Sen lisäksi, mitä lunastuslain 20 §:ssä säädetään, toimitusinsinööri voi tienpitäjän esityksestä jakaa toimitusmääräyksen tarkoittamaa lunastusta koskevat asiat käsiteltäviksi kahdessa eri maantietoimituksessa, jos se ratkaistavien asioiden määrän tai laadun vuoksi taikka muusta syystä on tarkoituksenmukaista.

Jos lunastus 1 momentin mukaisesti käsitellään kahdessa eri toimituksessa, toimitusinsinöörin tulee ensimmäisen toimituksen lopettamisen jälkeen ilman eri hakemusta jatkaa lunastusta uudella toimituksella sitten, kun se on asioiden käsittelemiseksi tarpeen. Ratkaisemattomien lunastusasioiden lisäksi tässä toimituksessa käsitellään ja ratkaistaan myös asiat, jotka koskevat aikaisemman toimituksen lopettamisen jälkeen lunastuksen kohteeseen tehtäviä muutoksia.

69 §

Yksityistiejärjestelyt

Maantietoimituksessa on tehtävä sellaiset yksityisiä teitä ja tieoikeuksia koskevat järjestelyt, jotka ovat tarpeen maantien rakentamisen taikka 24 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen määräysten ja kieltojen vuoksi. Toimituksessa käsitellään ja ratkaistaan myös muut yksityisistä teistä annetun lain mukaisessa tietoimituksessa käsiteltäviksi säädettyt asiat.

Yksityistieyhteydet ja tieoikeudet voidaan järjestellä yksityisistä teistä annetun lain 38 c §:ssä tarkoitettussa alueellisessa tietoimituksessa, joka voidaan suorittaa tienpitäjän pyynnöstä ilman erillistä hakemusta. Tällöin 72 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva kysymys ratkaistaan tässä toimituksessa, johon lisäksi sovelletaan, mitä lunastuslain 82 §:ssä säädetään.

74 §

Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus

Jos maantiestä aiheutuu kiinteistölle muuta kuin tässä luvussa tarkoitettua vahinkoa tai haittaa, on kiinteistön omistajalla oikeus saada siitä korvaus tienpitäjältä. Vahingon tai haitan ollessa huomattava kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, jos tämä ei halua saada korvausta menetyksestään, että tienpitäjä lunastaa kiinteistön tai sen osan. Jollei korvauksesta tai lunastuksesta sovita, asia on ratkaistava maantietoimituksessa.

Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin maantietoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta maantietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava tienpitäjän tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä maantietoimituksessa.

75 §

Maantietoimitus erityisissä tapauksissa

Tienpitäjän on haettava viipymättä maantietoimitusta, kun yksityinen tie tai katu on muutettu maantieksi taikka kun maantie tai liitännäisalue on lakkautettu.

Ennestään olevan maantien tiealueen tai liitännäisalueen taikka suoja- tai näkemäalueen rajan määrittämiseksi voidaan tienpitäjän tai kiinteistön omistajan hakemuksesta pitää maantietoimitus. Tällaisessa toimituksessa voidaan määrätä korvaus tien tai liitännäisalueen leventymisen aiheuttamista menetyksistä ja ratkaista 71 §:n 2 momentissa tarkoitettu korvausasia.

Jos ennestään oleva tie käsittää tienpitäjän omistuksessa olevan kiinteistön tai sen osan, tällainen alue voidaan siirtää maantietoimituksessa lunastusyksikkönä olevaan maantiehen. Siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa säädetään lohkomisesta.

79 §

Korvausten maksaminen ja korko

Tienpitäjän suoritettavaksi määrätyt ennakko- ja lopulliset korvaukset niille maksettavine kuuden prosentin vuotuisine korkoineen tulee suorittaa kolmen kuukauden kuluessa niiden määräämisestä. Korvauksen maksamisen viivästyessä sille maksetaan vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Tilusjärjestyksessä alueen saaja on velvollinen maksamaan saamastaan alueesta korvauksen tienpitäjälle siltä osin kuin korvausta ei voida vähentää tienpitäjän maksettaviksi määräytyistä suorituksista, ja alueen luovuttaja saa tienpitäjältä korvauksen luovuttamastaan alueesta. Tässä momentissa tarkoitettuihin korvauksiin sovelletaan, mitä 1 momentissa koron laskemisesta ja korvausten maksamisesta säädetään.

Edellä 1 momentin mukainen kuuden prosentin vuotuinen korko lasketaan alkavaksi 56 §:ssä tarkoitettusta haltuunotosta lukien, jollei 56 §:n 3 momentin mukaisen haltuunoton osalta ole toisin sovittu, sekä 74 ja 75 §:ssä mainituissa tapauksissa kyseisen maantietoimituksen loppukokouksen ajankohdasta lukien. Tilusjärjestyksen johdosta määrätylle korvaukselle korko lasketaan toimituksessa määrätystä alueiden haltuunottoajankohdasta lukien.

80 §

Riidanalaisen korvauksen tallettaminen

Tienpitäjän valittaessa maantietoimituksessa määrättyistä korvauksista voidaan riidanalainen osa korvauksista tallettaa. Tallettamiseen sovelletaan, mitä lunastuslain 52 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 70 §:ssä säädetään.

81 §

Pakkotäytäntöönpano erityisissä tapauksissa

Maantietoimituksessa määrättyyn korvaukseen, joka asiaosaisen on maksettava tienpitäjälle, ja omaisuuteen, jonka omistus on tilusjärjestyksen vuoksi vaihtunut, sovelletaan, mitä kiinteistömuodostamislain 288 §:ssä säädetään.

83 §

Vähäiset korvaukset

Jos lunastustoimikunnan tienpitäjän samalle asianosaiselle maksettavaksi määräämä kokonaissumma ei ylitä 20 euroa, sitä ei tarvitse maksaa tai tallettaa.

85 §

Maantietoimituksen kustannukset

Tienpitäjä vastaa maantietoimituksen toimituskustannuksista. Edellä 74 §:n mukaisessa maantietoimituksessa toimituskustannukset on määrättävä osaksi tai kokonaan vaatimuksen esittäjän maksettavaksi, jos vaatimus on tehty ilmeisen aiheettomasti.

6 luku

Maantien lakkaaminen ja lakkauttaminen sekä liitännäisalueen lakkauttaminen

88 §

Maantien lakkaaminen

Jos maantietä parannettaessa tie on siirretty uuteen paikkaan eikä tiesuunnitelmassa ole määrätty, että tie entisellä paikallaan edelleen jää maantiekseksi, se tältä osin lakkaa olemasta maantie. Tämän estämättä tienpitäjä ja maakunta saavat käyttää entistä tiealuetta muihin tietarkoituksiin sen mukaan kuin siitä tiesuunnitelmassa määrätään. Tällöin maantietoimituksessa tulee määrätä, että tiealue jää tienpitäjän omistukseen tai tieoikeus siihen pysytetään. Jollei tällaista määrystä tiesuunnitelmassa ole annettu, alueen käyttö maantietarkoituksiin ja siihen kohdistuva oikeus lakkaa parannetun maantien tultua luovutetuksi yleiseen liikenteeseen.

Kun lakanneen maantien tiealuetta ei enää tarvita 1 momentissa tarkoitettuihin muihin tietarkoituksiin, tienpitäjä lakkauttaa alueen käytön ja siihen kohdistuvan tienpitäjän oikeuden. Tällaisesta alueesta on voimassa, mitä tässä luvussa säädetään entisestä tiealueesta.

90 §

Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet

Mitä entiselle tiealueelle on tienpitoa varten rakennettu tai sijoitettu, siirtyy alueen omistajalle, jollei hankkeesta vastaava vie sitä pois vuoden kuluessa tien lakkaamisesta lukien tai luovuta sitä muulle taholle. Tiesuunnitelmassa on osoitettava, tarvitaanko aluetta yksityiseksi tieksi tai kaduksi ja kuuluuko alueeseen erityistä hoitoa vaativia rakenteita ja laitteita. Alue on jätettävä sellaiseksi, ettei sen käyttö sanottuun tarkoitukseen vaikeudu. Vastuu mainituista rakenteista ja laitteista siirtyy yksityisen tien tai kadun pitäjälle maantien lakatessa.

Jos lakkaavaa tai lakkautettavaa maantietä ei tarvita 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen, on tiesuunnitelmassa osoitettava ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen entisen tiealueen palauttamiseksi ennalleen. Hankkeesta vastaavan tulee huolehtia näistä toimenpiteistä kustannuksellaan vuoden kuluessa tien lakkaamisesta lukien.

Oikeus pitää tiealueelle 42 tai 42 a §:n nojalla sijoitettuja rakenteita, rakennelmia ja laitteita pysyy voimassa tienpitäjän myöntämän luvan tai tienpitäjälle tehdyn ilmoituksen mukaisesti tiealueen siirtyessä uudelle omistajalle.

91 §

Entisen tiealueen siirtyminen

Jollei 88 §:n 1 momentista muuta johdu, siirtyy tienpitäjän omistama lakanneen maantien tiealue tien lakatessa tienpitäjältä korvauksetta viereiseen kiinteistöön. Asemakaava-alueella ja alueella, jolle kunta on päättänyt laadittavaksi asemakaavan, tiealue siirtyy kunnan omistukseen. Tiealueen siirtymisestä kunnan omistukseen asemakaavan tullessa voimaan säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 93 §:ssä.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 112 §:n 6 momentissa tarkoitettuja muihin tietarkoituksiin käytettyjä entisiä tiealueita tienpitäjän lakkautettua alueen käytön 88 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Milloin tieoikeudella hallittu 58 §:n 1 momentin ja 112 §:n 4 ja 5 momentin mukainen lakanut maantien tiealue on asemakaavassa osoitettu maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 1 momentin mukaiseksi yleiseksi alueeksi, on asemakaavan toteutuksessa tällaisesta alueesta mahdollista korvausta määrättäessä otettava huomioon omistajan tai haltijan oikeutta rasittanut tieoikeus.

Tiealue siirtyy siihen rajoittuviin kiinteistöihin tien ajoradan tai ajoratojen muodostaman alueen keskilinjaa myöten. Toisiinsa rajoittuvien kiinteistöjen välinen raja jatkuu tiealueella sen rajasta kohtisuoraan sanottua keskilinjaa vastaan. Edellä sanotun estämättä saadaan rajaa entisellä tiealueella käytäessä oikoa rajaa ja suorittaa muita kiinteistöjaotuksen kannalta tarkoituksemukaisia rajansovituksia siten, että pinta-alaltaan ja arvoltaan vähäisiä alueita vaihtuu kiinteistöjen kesken tai, jollei sopivaa vastikemaata ole, siirtyy kiinteistöstä toiseen.

93 §

Entinen tiealue yksityisenä tienä

Vaikka entisen maantien tiealue on siirtynyt viereisen kiinteistön omistajan tai kunnan omistukseen, saa muukin, joka tarvitsee aluetta yksityiseksi tieksi, toistaiseksi käyttää sitä korvauksetta tienään, kunnes tieoikeutta koskevat kysymykset on käsitelty 69 §:ssä säädetyssä järjestyksessä tai 75 §:n 1 momentin mukaisessa maantietoimituksessa.

Edellä 92 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen alueiden käyttämistä yksityisenä tienä koskevat kysymykset käsitellään ja ratkaistaan yksityisistä teistä annetun lain mukaan.

Tienpitäjä vastaa 1 momentissa tarkoitettujen entisen maantien kunnossapidosta maantien lakkauttamista seuraavan kalenterivuoden lokakuun 1 päivään saakka.

Ennen tienpitäjän kunnossapitovelvollisuuden päättymistä on maantietoimituksessa päätettävä entisen maantien kunnossapidosta teosakasten kesken. Tarvittaessa siitä voidaan määrätä väliaikaisesti. Tällainen määräys lakkaa olemasta voimassa, kun maantietoimitus on saanut lainvoiman, jollei kunnossapidosta päätettäessä ole sen voimassaolosta toisin määrätty.

95 §

Liitännäisalueen lakkauttaminen

Tienpitäjä lakkauttaa liitännäisalueen, kun sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut tieoikeus.

Kiinteistörekisterilain (392/1985) 2 §:n 2 momentin mukainen muuna rekisteriyksikkönä kiinteistörekisteriin merkitty lakkautettu liitännäisalue on maantietoimituksessa määrättävä kuulumaan siihen kiinteistöön, josta se on otettu tietarkoituksiin tai, jollei sitä kiinteistöä enää ole, siihen tai niihin kiinteistöihin, joihin se alueellisesti parhaiten soveltuu.

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheutuu jollekin hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, on hyödynsaaja velvollinen korvaamaan tienpitäjälle saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovi, asia on ratkaistava maantietoimituksessa.

95 a §

Tiealueen osan lakkauttaminen ja luovuttaminen

Tienpitäjä voi lakkauttaa maantietarkoituksiin tarpeettomia tiealueen osia. Tienpitäjän oikeus lakkautettuun tiealueen osaan lakkaa, kun lakkautuspäätös on tehty. Tienpitäjän on haettava viipymättä maantietoimituksen pitämistä, kun tiealueen osa on lakkautettu. Tiealueen osan lakkauttamiseksi voidaan tarvittaessa laatia ja hyväksyä tiesuunnitelma.

Tienpitäjän omistama lakkautettu tiealueen osa siirretään maantietoimituksessa viereiseen kiinteistöön noudattaen, mitä kiinteistönuodostamislaissa lohkomisesta säädetään. Jos tiealueen osan lakkauttaminen on tullut vireille muun kuin maakunnan tai tienpitäjän aloitteesta, vastaa vireille panija maantietoimituksen toimituskustannuksista. Tienpitäjän omistaman tiealueen

osan lakkauttamisesta saadun hyödyn korvaamiseen sovelletaan, mitä 95 §:n 3 momentissa säädetään.

Lakkautetulle tiealueen osalle tienpitoa varten rakennettuun tai sijoitettuun sovelletaan, mitä 90 §:n 1 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, tienpitäjällä on oikeus luovuttaa tienpitoon tarpeettomia tiealueen osia. Luovuttamiseen sovelletaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään.

7 luku

Erinäiset säännökset

99 §

Päätöksenteko

Liikennevirasto tienpitäjänä hyväksyy yleissuunnitelmat ja tiesuunnitelmat. Jos kunta, maakunta tai Valtion lupa- ja valvontavirasto on suunnitelman olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, asia on siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä muutenkin siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

99 a §

Maksut

Tämän lain mukaisesta luvasta ja ilmoituksesta peritään valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettu maksu. Maksusta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

99 b §

Avustavat maastotehtävät

Liikennevirasto voi tehdä sopimuksen tämän lain mukaan tienpitäjälle kuuluvan lupa- tai muuhun tehtävään liittyvän avustavan maastotehtävän siirtämisestä yksityisen palveluntarjoajan hoidettavaksi.

Avustavaa maastotehtävää hoitavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Tehtävän hoidossa on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

100 §

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Tienpitäjän ja tienpitoalueen maakuntien on yhteistyössä varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin ja valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitettuihin poikkeusoloihin valmiussuunnittelulla sekä valmistelemalla etukäteen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tapahtuvaa

toimintaa. Varautumisessa on otettava huomioon maantien liikenteellinen merkitys ja keliolosuhteet ja sen ennakoitavissa olevat muutokset sekä muut olosuhteet.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tienpitäjältä ja maakunnilta edellytettävästä valmiussuunnittelusta sen varmistamiseksi, että varautuminen olisi valtakunnallisesti yhtenäistä sekä maantiehen kohdistuvien poikkeusoloja ja normaaliolojen häiriötilanteita koskevien tarpeiden mukaista.

100 a §

Liikenneviraston tienpidon turvallisuusjohtamisjärjestelmä

Liikenneviraston tienpidon turvallisuusjohtamisjärjestelmällä on varmistettava kaikkien valta- ja kantateiden sekä vilkasliikenteisten seututeiden tienpitoon kuuluvien riskien hallinta.

Turvallisuusjohtamisjärjestelmä on laadittava kirjallisesti. Siinä on oltava Liikenneviraston hyväksymä ja koko henkilökunnalle tiedoksi annettu turvallisuuspolitiikka, laadullisia ja määrällisiä tavoitteita turvallisuuden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi sekä suunnitelmia ja toimintatapoja kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Turvallisuusjohtamisjärjestelmässä on kiinnitettävä erityistä huomiota organisaation vastuunjakoon, organisaation kaikilla tasoilla tapahtuvaan valvontaan, henkilöstön osallistumiseen johtamisjärjestelmää koskevaan päätöksentekoon sekä turvallisuusjohtamisjärjestelmän jatkuvaan parantamiseen.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä turvallisuusjohtamisjärjestelmän sisällöstä.

100 b §

Viranomaisvalvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo tämän lain 13, 13 a, 33, 100 ja 100 a §:n mukaisten velvoitteiden toteutumista sekä näiden nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen sille, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, sekä velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka siitä, että toiminta keskeytetään taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Uhkasakosta, keskeyttämisuhasta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun.

101 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Tienpitäjä voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Tienpitäjä voi myös määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, täyttämään velvollisuutensa. Tienpitäjä voi tehostaa päätöstään uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide tehdään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakkoon, teettämiseen ja keskeyttämiseen sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Jos liikennettä välittömästi uhkaavan vaaran poistamiseksi on tarpeen kiireellinen toimenpide taikka jos on kysymys tiealueeseen kohdistuvan luvattoman toimenpiteen oikaisemisesta, tienpitäjällä ja maakunnalla on oikeus toimenpiteeseen tai luvattoman toimenpiteen oikaisemiseen siihen velvollisen kustannuksella.

Jos tienpitäjää tai maakuntaa estetään toimittamasta 2 momentissa tarkoitettua virkatehtävää tai estetään 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua tutkimustyön suorittaminen, on poliisin annettava pyynnöstä virka-apua poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:n mukaisesti.

102 §

Kustannusten periminen

Jos maakunnalla tai tienpitäjällä on oikeus tässä laissa tarkoitettua toimenpiteen suorittamiseen toisen kustannuksella, kustannukset voidaan periä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

103 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti

Tienpitäjä toimittaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä sekä niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevan päätöksen maakunnalle. Päätöksen tiedoksi antamiseksi maakunnan on ilmoitettava päätöksen ja sen perusteena olevien asiakirjojen nähtäväksi asettamisesta siten kuin maakunnan ilmoitukset kunnassa maakuntalain (/) mukaisesti julkaistaan. Päätös ja asiakirjat on pidettävä maakunnassa yleisesti nähtävinä 30 päivän ajan. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen silloin, kun päätös on asetettu yleisesti nähtäville.

Tiesuunnitelman hyväksymispäätös, joka on merkitykseltään vähäinen, voidaan antaa tiedoksi todisteellisesti siten kuin hallintolaissa säädetään. Päätösten sähköisestä tiedoksi antamisesta säädetään sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

104 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Maakunnan tulee lähettää yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä ilmoitus niille suunnitelman johdosta muistutuksen tehneille, joiden osoite on tiedossa, samanaikaisesti, kun päätös 103 §:n mukaisesti annetaan yleisesti tiedoksi.

Tienpitäjän on lähetettävä ilmoitus yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä maakunnalle, kunnalle, Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä jäljennös suunnitelmasta.

105 §

Muutoksenhaku

Edellä 43 f §:ssä tarkoitettua pätevyystodistusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolain-käyttölaissa säädetään.

Muutoksenhausta maakunnan päätökseen säädetään maakuntalain 18 luvussa.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tienpitäjän päätöksestä 37 §:ssä, 38 §:n 2 momentissa, 42 §:n 1 momentissa, 42 a ja 47 §:ssä, 48 §:n 2 momentissa ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu liittymä, ylityskohta, tiealue, kiinteistö taikka mainos tai ilmoitus sijaitsee.

Kunnalla, maakunnalla ja Valtion lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan tai maakunnan alueelle taikka viranomaisen toimialueelle.

Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

Yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Muutoksenhausta maantietoimituksessa tehtyyn päätökseen säädetään 87 §:ssä.

107 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Valtioneuvoston päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman hyväksymistä taikka niiden voimassaoloajan pidentämistä koskeva päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuimien toisin määrää.

Päätöksessä, jonka tienpitäjä antaa 48 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

108 §

Kuuluttaminen

Milloin tämän lain tai sen nojalla on julkaistava kuulutus, määräys, kieltö tai muu asia yleisesti tiedoksi eikä tiedoksi antamisen tavasta ole erikseen säädetty, toimivaltainen viranomainen saattaa asian tiedoksi julkisesti kuuluttamalla vähintään 30 päivän ajan siten kuin hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

108 a §

Rekisteri maanteistä

Tienpitäjän on pidettävä rekisteriä maanteistä. Rekisteriin on merkittävä:

1) onko maantie moottori- tai moottoriliikennetie taikka muu vain tietynlaista liikennettä varten tarkoitettu tie;

2) tien liikenteellistä merkitystä kuvaava maantielain (503/2005) 4 §:ssä tarkoitettu luokitus; sekä

3) tien pituus kunnittain ja tien yleiseen liikenteeseen luovuttamispäivä sekä väyläomaisuuden hallinnan kannalta merkittävimmät tien tekniset ominaisuudet, varusteet ja laitteet.

109 a §

Poikkeushupa

Liikennevirasto voi erityisestä syystä myöntää luvan poiketa antamastaan määräyksestä. Poikkeamista ei kuitenkaan saa myöntää, jos se vaarantaa liikenneturvallisuutta tai aiheuttaa vaaraa tien liikenteelliselle tai tekniselle toimivuudelle.

Poikkeuslupaa on haettava ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. Poikkeusluvan hakijan on esitettävä selvitys poikkeamisesta aiheutuvista riskeistä ja niiden hallitsemiseksi tarpeellisista keinoista. Liikennevirasto voi asettaa päätöksessään ehtoja ja rajoituksia turvallisuuden ja tien liikenteellisen tai teknisen toimivuuden varmistamiseksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tämän lain 1, 3, 4, 10, 12, 13, 13 a §:t, 1 a luku, 33, 100, 100 a, 100 b, 108 a, 109 a §:t sekä 9 §:n kumoaminen tulevat voimaan kuitenkin voimaan päivästä kuuta 20 .

Tämän lain 1 a luvussa maakunnille säädettyä toimivaltaa käyttää ennen 1 päivää tammikuuta 2020 ensin maakuntien väliaikainen valmistelutoimielin ja maakuntavaltuuston valitsemisen jälkeen maa-kuntavaltuusto ja sen asettama maakuntahallitus. Tämän lain 100 §:n mukaan maakunnalle kuuluvaa toimivaltaa käyttää 31 päivään joulukuuta 2019 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Tämän lain 99 b §:n mukaan Liikennevirastolle kuuluvaa toimivaltaa käyttää 31 päivään joulukuuta 2019 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Yleissuunnitelmaan ja tiesuunnitelmaan, jonka laatiminen on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Kuitenkin yleissuunnitelmaan ja tiesuunnitelmaan, joka toimitetaan Liikenneviraston tai liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi tämän lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan tämän lain hankkearviointia ja soveltuvin hyväksymismenettelyä koskevia säännöksiä.

2.

Laki

Liikennevirastosta annetun lain 2 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Liikennevirastosta annetun lain (862/2009) 2 ja 6 §, seuraavasti:

2 §

Tehtävät

Viraston tehtävänä on:

- 1) ylläpitää ja kehittää liikennejärjestelmää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa;
- 2) vastata valtion tie- ja rataverkosta sekä hallinnoimistaan vesiväylistä ja niihin kohdistuvien toimien yhteensovittamisesta sekä ohjata ja valvoa vesiväylänpitoa koko maassa;
- 3) vastata merkittävien tiehankkeiden toteuttamisesta sekä ratojen ja vesiväylien suunnittelusta, yllä-pidosta ja rakentamisesta;
- 4) vastata tienpidon ohjauksesta sekä yhteistyöstä ja sopimusjärjestelyistä maakuntien kanssa;
- 5) vastata saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden erillisrahoituksesta valtion talousarvion puitteissa;
- 6) vastata liikennetietoa koskevasta yhteistyöstä ja sopimusjärjestelyistä maakuntien kanssa;
- 7) osallistua liikenteen ja maankäytön yhteensovittamiseen;
- 8) huolehtia liikenteen hallinnasta ja sen kehittämisestä valtion liikenneväylillä ja meriliikenteessä myös valtion väylien ulkopuolella siten kuin siitä erikseen säädetään;
- 9) turvata talvimerenkulun edellytykset;
- 10) kehittää ja edistää liikenteen palveluja ja niiden markkinoiden toimivuutta;
- 11) edistää väylänpidon tuottavuuden parantamista;
- 12) kehittää julkisen liikenteen toimintaedellytyksiä sekä myöntää merenkulun ja muiden liikenne-muotojen edistämiseen tarkoitettuja avustuksia;
- 13) huolehtia merikartoituksen ylläpidosta ja kehittämisestä;
- 14) varautua toimialallaan huolehtimaan liikennejärjestelmän toimivuudesta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

Viraston on huolehdittava myös niistä muista toimialansa tehtävistä, jotka sille erikseen säädetään.

6 §

Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset

Liikenneviraston käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi siirtyvät tämän lain tullessa voimaan ne Ratahallinto-keskuksessa ja Tiehallinnon keskushallinnossa vireillä olevat asiat, jotka tämän tai muun lain nojalla kuuluvat Liikennevirastolle.

Liikenneviraston käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi siirtyvät tämän lain tullessa voimaan ne Merenkulku-laitoksessa vireillä olevat, tämän tai muun lain nojalla Liikennevirastolle kuuluvat

asiat, jotka koskevat vesiväylänpidon ja jäänmurron viranomais- ja tilaajatehtäviä, alusliikennepalvelua sekä meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamista, merikartoitusta ja meriliikenteen tilastoja koskevia tehtäviä.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainittuihin asioihin liittyvät sopimukset ja muut sitoumukset samoin kuin muut oikeudet ja velvoitteet siirtyvät Liikennevirastolle.

Ratahallintokeskuksen, Tiehallinnon ja Merenkululaitoksen hallinnassa tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitoa varten oleva valtion kiinteistövarallisuus siirtyy tämän lain tullessa voimaan Liikenneviraston hallintaan.

Tämän lain voimaan tullessa Tiehallinnon, Ratahallintokeskuksen ja Merenkululaitoksen antamat luvat ja päätökset jäävät voimaan niissä mainituilla ehdoilla.

Tämän lain voimaan tullessa Tiehallinnon, Ratahallintokeskuksen ja Merenkululaitoksen antamat määräykset jäävät voimaan, kunnes niiden soveltamisesta muuta säädetään tai määrätään.

Liikennevirasto vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten liikennevastuualueen ohjauksesta ja yksityisteitä koskevien valtionavustusten kohdentamisesta 31 joulukuuta 2019 saakka.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

3.

Laki

Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain (863/2009) 2 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 74/2015 ja xx/xxxx (HE 145/2017), seuraavasti:

2 §

Tehtävät

Viraston tehtävänä on:

- 1) huolehtia liikennejärjestelmän yleisestä turvallisuudesta ja turvallisuuden kehittämisestä;
- 2) rajoittaa liikenteen aiheuttamia ympäristöhaittoja;
- 3) huolehtia merenkulun ja ilmailun turvaamisesta;
- 4) huolehtia toimialaansa kuuluvista liikennemarkkinoihin, liikkumispalveluiden edistämiseen ja liikennejärjestelmän kehittämiseen liittyvistä tehtävistä sekä edistää liikenteeseen ja liikennemarkkinoihin kuuluvaa digitalisaatiota sekä mahdollistaa liikenteeseen liittyvien kokeilujen, tutkimuksen ja innovaatioiden toteutuminen;
- 5) osallistua valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman strategiseen ja toiminnalliseen valmisteluun sekä maakunnallisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien laatimiseen maakuntien ja muiden toimijoiden kanssa sekä valvoa erikseen säädetyn toimivaltansa puitteissa, että liikennejärjestelmässä noudatetaan sitä koskevia sääntöjä ja määräyksiä;
- 6) huolehtia sille annetuista liikenteen hinnoitteluun liittyvistä tehtävistä sekä hoitaa toimialansa kiinnitys-, verotus- ja rekisteröintitehtäviä sekä tietopalvelutehtäviä;
- 7) myöntää toimialalla edellytettäviä lupia, hyväksyntöjä ja muita päätöksiä ja huolehtia pätevyyden arvioinnin järjestelyistä;
- 8) antaa toimialaansa koskevia oikeussääntöjä erikseen säädetyn toimivaltansa puitteissa;
- 9) tehdä valtuuksiensa puitteissa kansainvälisiä tekniluontoisia sopimuksia, jotka eivät koske lainsäädännön alaa;
- 10) osallistua toimialansa kansainväliseen yhteistyöhön;
- 11) varautua toimialallaan huolehtimaan liikennejärjestelmän toimivuudesta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

Viraston on huolehdittava myös niistä muista toimialansa viranomaistehtävistä, jotka sille erikseen säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

4.

Laki

ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (828/2008) 5-7, 9 ja 14 §
sellaisina kuin niistä ovat 5 § osaksi laeissa 729/2011 ja 1508/2011, 6 ja 9 § osaksi laissa
1508/2011 ja 14 § osaksi laissa 1319/2009, seuraavasti:

5 §

Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti tielle, tienpitäjä tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi suorittaa lähi- tai varastosiirron aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen pysäköinnin alkamisesta.

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti yksityiselle alueelle tai maastoon, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja suorittaa lähi- tai varastosiirron kahden vuorokauden kuluttua alueen omistajan tai haltijan perustellusta pyynnöstä.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ajoneuvo saadaan kuitenkin siirtää viipymättä, jos samalla ajoneuvolla tehdystä pysäköintiä koskevan säännöksen vastaisesta menettelystä on määrätty viidestä eri teosta pysäköintivirhemaksut, jotka ovat maksamatta ja joihin ei voi hakea muutosta.

Jos ajoneuvon pysäköinnistä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisudelle, poliisi on velvollinen viipymättä siirtämään ajoneuvon. Jos pysäköinti aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle, poliisi, tienpitäjä tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa lähi- tai varastosiirron viipymättä.

Jos ajoneuvo on pysäköity pelastuslain (379/2011) 11 §:n 2 momentin vastaisesti pelastustielle, poliisi tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa ajoneuvon lähi- tai varastosiirron viipymättä.

6 §

Siirto tiealueella tehtävän työn tai järjestettävän tapahtuman perusteella

Jos pysäköidystä ajoneuvosto aiheutuu haittaa tiealueella tapahtuvalle kunnossa- tai puhtaanapidolle taikka korjaus- tai rakennustyölle, tienpitäjä voi toimittaa ajoneuvon lähi-siirron. Sama koskee tiealueella tienpitäjän luvalla järjestettävää tapahtumaa. Yksityisellä tiellä kunta toimittaa lähisiirron yksityisen tien tienpitäjän perustellusta pyynnöstä.

Ennakkoon tiedossa olevasta tiealueella tehtävästä työstä tai järjestettävästä tapahtumasta on ilmoitettava asianmukaisin alueelle sijoitetuin merkein tai ilmoituksin vähintään kahta vuorokautta ennen suunniteltua siirtoa. Poikkeuksellisissa tilanteissa tai viranomaisen harkinnan perusteella siirtoon voidaan ryhtyä tiealueella tehtävästä työstä ennakkoon ilmoittamatta.

Jos ajoneuvolle ei voida liikenteen, tilan puutteen tai muiden vastaavien syiden vuoksi suorittaa lähisiirtoa, sille voidaan suorittaa varastosiirto.

7 §

Hylätyn ajoneuvon siirto

Jos ajoneuvon arvon, kunnon ja muiden ulkoisesti havaittavien seikkojen perusteella on ilmeistä, että muu ajoneuvo kuin romuajoneuvo on hylätty, tienpitäjä on velvollinen alueellaan suorittamaan varastosiirron. Yksityisellä tiellä tai alueella olevalle hylätylle ajoneuvolle kunta suorittaa varastosiirron yksityisen tien tienpitäjän tai alueen haltijan perustellusta pyynnöstä. Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee myös poliisin haltuun jääneen hylätyn ajoneuvon siirtämistä poliisin pyynnöstä.

9 §

Ajoneuvon siirrosta ilmoittaminen ja siirtopäätös

Viranomaisen on ilmoitettava lähisiirrosta ajoneuvon omistajalle tai haltijalle suullisesti tai kirjallisesti taikka jätettävä sitä koskeva ilmoitus näkyvälle paikalle ajoneuvoon. Viranomaisen on laadittava ajoneuvon lähisiirrosta pöytäkirja tai tehtävä muu kirjallinen merkintä siirtoon liittyvään asiakirjaan.

Viranomaisen on annettava varastosiirrosta kirjallinen päätös, joka on annettava tiedoksi ajoneuvoliikennerekisteriin merkitylle viimeiselle omistajalle tai muulle tiedossa olevalle omistajalle ja haltijalle tavallisella tiedoksiannolla siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Jäljennös päätöksestä tai siirrettyjen ajoneuvojen tunnistamisen kannalta olennaiset tiedot sisältävä luettelo on lähetettävä myös poliisille. Jos ajoneuvon omistaja tai tämän osoite ei ole tiedossa, tiedoksiantoon sovelletaan yleistiedoksiantoa koskevia säännöksiä. Päätös on annettava viipymättä siirron jälkeen. Päätöksessä on kehotettava noutamaan ajoneuvo 30 päivän kuluessa tiedonsaannista uhalla, että ajoneuvo siirtyy kunnan omistukseen.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun päätöksen antaa ajoneuvon siirtänyt viranomainen. Päätöksessä on mainittava siirron syy, siirretty ajoneuvo, paikka, josta se on siirretty, ja paikka, jonne se on siirretty, sekä siirtäjä ja siirtäjän yhteystiedot.

14 §

Täytäntöönpano ja tarkemmat säännökset

Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa tässä laissa säädettyjen tehtävien valtakunnallisesta ohjauksesta.

Liikennevirasto voi sopimuksen nojalla antaa maakunnalle hoidettavaksi virastolle tämän lain mukaan kuuluvia julkisia tehtäviä tai ottaa hoidettavakseen tämän lain mukaan maakunnalle kuuluvia julkisia tehtäviä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

5.

Laki

ilmailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ilmailulain (864/2014) 76, 80 ja 184 §, seuraavasti:

76 §

Lentopaikkojen ja muiden alueiden käyttö

Ilma-aluksen lentoonlähtöön ja laskeutumiseen saa käyttää vain lentopaikkaa tai 2 momentissa tarkoitettua aluetta. Kielto muiden alueiden käyttämiseen ei koske hätätilannetta, pakko-laskua tai muita niihin rinnastettavia tapauksia, ei myöskään lentoonlähtöä ja laskeutumista miehittämättömällä ilma-aluksella tai sotilashelikopterilla, muulla valtion helikopterilla eikä etsintä- ja pelastustoimintaan käytettävällä helikopterilla pelastus-, virka-apu- ja operatiivisilla lennoilla. Aluksella olevan laskeutumisalueen käyttämisestä helikopterin lentoonlähtöön ja laskeutumiseen säädetään erikseen.

Ilma-aluksen lentoonlähtöön ja laskeutumiseen saa tilapäisesti käyttää avointa vesialuetta sekä alueen omistajan tai haltijan suostumuksella muuta maa- tai vesialuetta, vaikka aluetta ei ole sellaiseen tarkoitukseen erityisesti järjestetty. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarvittaessa ilmailun turvallisuuden kannalta tarpeellisia määräyksiä:

- 1) maa- ja vesialueen tilapäisestä käytöstä;
- 2) ilma-alusten käyttämän alueen mitoituksesta ja pinnan ominaisuuksista;
- 3) lentoesterajoituksista;
- 4) muista lentoonlähden ja laskeutumisen turvallisuuteen vaikuttavista seikoista.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan tarvittavan maa- tai vesialueen omistajan tai haltijan luvan edellyttämästä yhteisen maa- tai vesialueen osakaskunnan suostumuksesta säädetään yhteisaluelaissa (758/1989).

Jos lentoturvallisuus, liikenteen sujuvuus, maanpuolustukselliset syyt, elinkeinon harjoittaminen tai haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisy niin vaativat, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kieltää muun kuin lentopaikan käytön tai rajoittaa 2 momentissa tarkoitettua alueen käyttöä ilma-alusten lentoonlähtöön ja laskeutumiseen. Liikenteen turvallisuusviraston on kuultava asianomaista maakuntaa sekä tarpeen mukaan muita viranomaisia, jos kiellon tai rajoituksen syy on muu kuin lentoturvallisuus tai liikenteen sujuvuus.

80 §

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, Valtion lupa- ja valvontavirastolle sekä maakunnalle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

Jos rakentamislupa haetaan muun ilmailua palvelevan alueen kuin lentopaikan tai sen rakennelmien ja laitteiden rakentamiseen tai niiden 79 §:n mukaista muuttamiseen, asianomaiselle

kunnalle sekä asian laadun mukaan muulle asianomaiselle viranomaiselle ja naapureille on ennen rakentamisluvan myöntämistä varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

184 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat luvat, hyväksynät, kiellot ja päätökset pysyvät voimassa sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa. Ennen tämän lain voimaantuloa vieraan valtion kanssa tehdyt sopimukset pysyvät voimassa sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Lain 183 §:n mukaisesti kumottavan ilmaisulain nojalla annettuja asetuksia ja määräyksiä noudatetaan siihen saakka, kun ne erikseen kumotaan uusilla asetuksilla ja määräyksillä.

Tämän lain voimaan tullessa 76 §:n 4 momenttia sovelletaan elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksiin kunnes laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista on kumottu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

6.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) III osan 3 luvun 11 §, 4 luvun 1 §, IV osan 1 luvun 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä on 11 § laissa xx/xxxx (HE 145/2017 vp), seuraavasti:

III OSA

Palvelut

3 luku

Hankintamenettelyt ja yksinoikeuden antaminen

11 §

Lentoliikenteen julkinen palveluvelvoite

Lentoliikenneasetuksen 16 artiklassa tarkoitettujen lentoliikenteen julkisen palveluvelvoitteen asettamisesta päättää maakunta kuultuaan Liikennevirastoa ja Liikenteen turvallisuusvirastoa. Maakunta voi asettaa lentoliikenneasetuksen mukaisia rajoituksia julkisen palveluvelvoitteen piiriin kuuluvalla reitillä, jos rajoitukset ovat tarpeen liikennöinnin turvaamiseksi reitillä.

Maakuntien järjestämisvastuulla olevan lentoliikenteen ostopalveluiden rahoitus toteutetaan erillisrahoituksena. Liikennevirasto kohdentaa rahoituksen maakunnan tekemään julkisen palveluvelvoitteen kattamiseen valtion talousarvioissa olevan määrärahan puitteissa. Liikennevirasto tekee asiasta sopimuksen maakunnan kanssa.

4 luku

Liikennepalvelujen julkinen tuki

1 §

Valtionrahoituksen käyttötarkoitukset

Valtion talousarviossa tässä laissa tarkoitettujen palveluiden ostoon ja kehittämiseen osoitetuin määrärahoihin voidaan maksaa korvauksia, tukea tai avustusta seuraaviin tarkoituksiin:

- 1) liikenteenharjoittajille siten kuin Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään;
- 2) liikennepalvelun käyttäjälle siten, että toimivaltainen viranomaisen myöntää sitoumuksen korvata liikennepalvelun kustannuksia ennalta määrättyyn arvoon asti;
- 3) maakunnille, kunnille, kuntayhtymille ja yleishyödyllisille yhteisöille liikenteen palveluiden kehittämis-, suunnittelu- ja tutkimustyöstä.

IV OSA

Viranomaiset ja valvonta

1 luku

Viranomaisten toiminta

4 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettut tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat maakunnat sekä 2 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset ja 3 momentissa mainitut seudulliset viranomaiset. Maakunta voi hoitaa tehtävää joko yksin tai yhdessä toisen tai useamman maakunnan kanssa siten kuin maakuntalaissa (xx/2017) säädetään.

---

5 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettut rautatieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Liikenne- ja viestintäministeriö, maakunnat sekä omalla toimivalta-alueellaan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä ovat palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia rautatieliikennettä koskevissa asioissa. Muuta raideliikennettä koskevissa asioissa toimivaltaisia viranomaisia ovat toimivaltaiset maakunnat sekä 4 §:n 2 ja 3 momentissa mainitut kunnalliset ja seudulliset viranomaiset omalla toimivalta-alueellaan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

7.

Laki

merilain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merilain (674/1994) 12 luvun 3 § seuraavasti:

12 luku

Rajoitusrahasto ja rajoitusoikeudenkäynti

3 §

Perustamishakemus ja siihen liitettävä selvitys

Rajoitusrahastoa perustettaessa on Valtion lupa- ja valvontavirastoon ja Ahvenanmaan maakunnan osalta Ahvenanmaan valtionvirastoon talletettava vastuun määrää vastaava summa rahaa tai asetettava siitä viraston hyväksymä vakuus.

Hakijan on liitettävä kirjalliseen hakemukseensa selvitys hakemuksen perusteena olevista seikoista sekä kaikkien niiden henkilöiden nimi- ja osoitetiedot, joiden voidaan olettaa haluavan esittää vaatimuksia rajoitusrahastolle.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

8.

Laki

merenkulun ympäristösuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merenkulun ympäristösuojelulain (1672/2009) 9 luvun 4, 5 ja 7 § sekä 12 luvun 1, 4, 9, 15, 16 ja 18 §, sellaisina kuin niistä ovat 9 luvun 5 § ja 12 luvun 18 § laissa 998/2014, 12 luvun 1 § osaksi laissa 998/2014, 4 § osaksi laissa 473/2016, seuraavasti:

9 luku

Jätteiden vastaanotto satamassa

4 §

Sataman jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen

Sataman jätehuoltosuunnitelma esitetään hyväksyttäväksi Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Huvivenesataman jätehuoltosuunnitelma on kuitenkin esitettävä hyväksyttäväksi sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella huvivenesatama sijaitsee.

Sataman jätehuoltosuunnitelma on tarkistettava, jos satamaan jätettävien jätteiden laatu, määrä tai jätehuolto muuttuu merkittävästi. Jos jätehuoltosuunnitelmaa ei ole ollut tarpeen tarkistaa kolmen vuoden kuluessa sen hyväksymisestä, sataman pitäjän on lähetettävä asianomaiselle valvontaviranomaiselle ilmoitus, että jätehuoltosuunnitelma on edelleen voimassa. Valvontaviranomaisen kehotuksesta jätehuoltosuunnitelmaa on tarkistettava. Kehotuksessa on mainittava, miltä osin jätehuoltosuunnitelmaa on tarkistettava.

Sataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksyttävä, jos jätteiden vastaanotto ja vastaanottolaitteet täyttävät tämän luvun ja 10 luvun sekä niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset.

Kun sataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksytty, Valtion lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on merkittävä suunnitelma ympäristönsuojelulain mukaiseen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Sataman pitäjälle on lähetettävä ote rekisteriin tehdystä merkinnästä.

5 §

Sataman jätehuoltosuunnitelmasta kuuleminen ja tiedottaminen

Ennen sataman jätehuoltosuunnitelman esittämistä Valtion lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi, sataman pitäjän on varattava satamaa käyttävien alusten haltijoille, heidän edustajilleen ja muille tahoille, joille jätehuoltosuunnitelmalla voi olla vaikutusta, tilaisuus lausua mielipiteensä sataman jätehuoltosuunnitelmasta tai sen tarkistamisesta. Jätehuoltosuunnitelman luonnos on oltava nähtävillä sataman pitäjän toimipaikassa ja muulla tarkoituksenmukaisella tavalla vähintään 14 päivän ajan sataman toiminta-

aikana. Sataman pitäjän on ilmoitettava nähtävillä pitämisestä sataman käyttäjille ja muille ta-
hoille ilmoitustaulullaan sekä internetsivuillaan, sähköistä tiedonvälitystä apuna käyttäen, kir-
jeitse tai joillain muulla tiedon antamiseen soveltuvalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

Sataman pitäjän tulee saattaa satamaa käyttävien alusten jätehuollosta vastaavien ja heidän
edustajiensa saataville tiedot sataman jätehuoltojärjestelyistä sekä jätehuolto-maksuista niin,
että kaikki sataman merkittävät käyttäjäryhmät saavat niistä tiedon. Valtion lupa- ja valvonta-
virasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi sataman jätehuoltosuunnitelmaa hyväk-
syessään tarvittaessa määrätä, millä kielillä tiedot on annettava satamaa käyttävien alusten jäte-
huollosta vastaaville ja heidän edustajilleen.

7 §

Raportointi

Valtion lupa- ja valvontaviraston, Liikenteen turvallisuusviraston ja satamien on toimitettava
aluksella syntyvän jätteen ja lastijäämien vastaanottolaitteista satamissa annetussa Euroopan
parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/59/EY, jäljempänä alusjätedirektiivi, tarkoitetut tie-
dot Suomen ympäristökeskukselle, jonka tehtävänä on koota raportit lähetettäväksi Euroopan
komissiolle.

12 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia ovat Liikenteen turvallisuusvirasto, Suomen
ympäristökeskus, Valtion lupa- ja valvontavirasto, Rajavartiolaitos, Tulli ja poliisi.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja ympäristöministeriö huolehtivat tämän lain mukaisen toi-
minnan yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä hallinnonalallaan.

4 §

Valtion lupa- ja valvontaviraston valvontatehtävät

Valtion lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja
määräysten noudattamista siltä osin kuin säännökset ja määräykset koskevat:

- 1) sataman jätehuoltosuunnittelua;
- 2) aluksesta peräisin olevien jätteiden ja sedimenttien vastaanottolaitteita satamassa.

Valvontatehtävä koskee erityisesti sellaisia kauppamerenkulun satamia, joilla pitää olla ym-
päristönsuojelulain mukainen ympäristölupa.

9 §

Virka-apu

Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen, Puolustusvoimien ja Valtion lupa- ja val-
vontaviraston on annettava valvontaviranomaiselle tämän lain mukaisen tehtävän suoritta-
miseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen se on toimivaltainen.

Virka-avusta öljypäästömaksua koskevassa asiassa säädetään 3 luvun 8 §:ssä.

15 §

Hallintopakko

Liikenteen turvallisuusvirasto ja Valtion lupa- ja valvontavirasto voivat tämän lain mukaiseen toimivaltaansa kuuluvassa asiassa:

- 1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;
- 2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;
- 3) määrätä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta.

16 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Liikenteen turvallisuusvirasto ja Valtion lupa- ja valvontavirasto voivat asettaa tämän lain nojalla antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan. Muilta osin mainituista tehosteista säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

18 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Liikenteen turvallisuusviraston, Suomen ympäristökeskuksen, Valtion lupa- ja valvontaviraston, Rajavartiolaitoksen, Tullin ja poliisin tehtävistä valvontaviranomaisina ja niiden välisestä työnjaosta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

9.

Laki

ratalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ratalain (110/2007) 6, 25 a, 43 a ja 89 a §, sellaisina kuin niistä ovat 25 a, 43 a ja 89 a § laissa 567/2016, sekä
muutetaan 4, 5, 8, 10, 22, 28, 28 a, 28 c, 69, 79, 91, 92 ja 95 §, sellaisina kuin niistä ovat 8 § osaksi laissa 1243/2009, 10, 28 a, 28 c, 92 ja 95 § laissa 567/2016, 22 § osaksi laissa 1243/2009, 28 § laissa 1243/2009, 69 § laissa 1629/2015, 79 § osaksi laissa 1243/2009 ja 91 § laissa 1243/2009 seuraavasti:

4 §

Rautateiden luokitus

Rautateiden runkoverkko koostuu nopean henkilöliikenteen ja raskaan tavaraliikenteen radoista, joilla on valtakunnallista merkitystä ja jotka palvelevat lisäksi maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä. Runkoverkon tulee tarjota mahdollisuus sekä nopean henkilöliikenteen että tehokkaan tavaraliikenteen harjoittamiseen.

Muu rataverkko koostuu henkilö- ja tavaraliikenteen radoista, jotka täydentävät runkoverkkoa.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään siitä, mitkä radat kuuluvat rautateiden runkoverkkoon. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset rautateiden runkoverkon palvelutasosta koskien välityskykyä, toimivuutta, nopeutta, akselipainoja sekä muita palvelutasoon vaikuttavia tekijöitä.

5 §

Radanpitoa koskevat yleiset vaatimukset

Rataverkkoa on kehitettävä ja kunnossapidettävä ja siihen investoitava siten, että edistetään:

- 1) valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita;
- 2) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista ja alueiden kehittämistä sekä maankäytön suunnittelussa yhdyskuntarakenteelle ja ympäristölle asetettavien tavoitteiden toteuttamista ja alue- ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuutta;
- 3) liikenteen päästöjen vähentämistä; sekä
- 4) tiedon ja digitaalisuuden hyödyntämismahdollisuuksia, liikenteen automaatiota ja liikenteen palveluiden kehittämisen edellytyksiä.

Rautatiet on suunniteltava, rakennettava ja pidettävä kunnossa rautatien liikenteellinen merkitys huomioiden siten, että:

1) rataverkko tarjoaa yhteydet turvalliseen ja toimivaan liikkumiseen ja kuljettamiseen maan eri alueiden välillä ottaen huomioon esteettömät yhteydet, eri väestöryhmien liikkumistarpeet sekä eri elinkeinoalojen kuljetustarpeet;

2) rataverkko luo edellytyksiä monitoimijaympäristön kehittämiseksi niin, että rautatieliikenteen harjoittajilla on yhtäläiset edellytykset tarjota palveluita rataverkolla;

3) rataverkon ja rautatieliikenteen ympäristölle aiheuttamat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi ja luonnonvaroja käytetään säästeliäästi;

4) radanpito ei tuota kenellekään enempää vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä;

5) rautatiet ovat liikenteellisesti ja teknisesti mahdollisimman toimivia, rautatieliikenteen ja muun liikenteen kannalta mahdollisimman turvallisia, ja niiden tarkoitus saavutetaan mahdollisimman edullisesti;

6) huomioidaan alueen nykyinen ja suunniteltu maankäyttö;

7) rautateitä ja niiden kunnossapitoa koskevat tiedot ovat ajantasaiset ja käytettävissä; sekä

8) rautatiet ja niihin liittyvä digitaalinen infrastruktuuri on yhteentoimiva muun liikenneverkon sekä siihen liittyvän digitaalisen infrastruktuurin kanssa.

Rautateitä parannetaan liikenteen tai turvallisuuden edellyttämän yleisen tarpeen vaatiessa taikka liikenteestä aiheutuvien haittojen poistamiseksi tai vähentämiseksi tai maankäytön sitä edellyttäessä. Uusi rautatie voidaan rakentaa, jos olemassa oleva rataverkko ei täytä enää liikenteen tai alueidenkäytön tarpeita eikä rataosuuden parantamisella tai muutoin liikennejärjestelmää kehittämällä voida tarkoituksenmukaisesti tyydyttää näitä tarpeita taikka poistaa tai riittävästi vähentää liikenteestä aiheutuvia haittoja. Rautatietä ei saa rakentaa vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä, jotka koskevat radan rakennetta, varusteita sekä liikenteenohjauslaitteiden käyttöä.

8 §

Yleistä rautatien suunnittelusta

Yleissuunnitelmat ja ratasuunnitelmat koskevat rautateiden rakentamishankkeita siten kuin tässä luvussa säädetään.

Suunnitelmia tehtäessä radanpitäjä toimii yhteistyössä maakuntien, kuntien, Valtion lupa- ja valvontaviraston sekä muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava rautatien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, maakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan sekä muuhun alueiden käytön suunnitteluun.

10 §

Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Rautatien rakentamista koskevan yleissuunnitelman ja ratasuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa rautatiealueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Alueella, jolla on laadittavana tai muutettavana oikeusvaikutteinen kaava, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin kaavan tavoitteisiin perustuvan yleis- tai ratasuunnitelman laatimiseksi.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, maakunnan, Valtion lupa- ja valvontaviraston ja kunnan kanssa.

Yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asema-

kaavaa, jos kunta sekä maakunta sitä puoltavat. Ratasuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

Yleis- ja ratasuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja sen nojalla säädetään.

22 §

Vuorovaikutus

Yleis- ja ratasuunnitelmaa laadittaessa on kiinteistön omistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, varattava mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun, arvioida suunnitelman vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiassa.

Ennen suunnitelman hyväksymistä on 1 momentissa mainituille tahoille varattava tilaisuus muistutuksen tekemiseen suunnitelmasta. Tässä tarkoituksessa kunnan tulee pitää yleis- ja ratasuunnitelma yleisesti nähtävänä 30 päivän ajan. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on toimitettava kunnalle ennen nähtävänäoloajan päättymistä. Kunnan tulee toimittaa lausuntonsa nähtävillä olleesta suunnitelmasta ja sitä vastaan tehdyistä muistutuksista sekä jätetyt muistutuskirjelmät radanpitäjälle. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on kunnan kuulutettava niin kuin kunnalliset ilmoitukset asianomaisessa kunnassa julkaistaan. Ilmoitus on aina julkaistava vähintään yhdessä vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Radanpitäjän on lähetettävä kirjallinen ilmoitus suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sellaisille suunnitelman vaikutusalueen kiinteistön omistajille ja haltijoille, joiden asuinpaikka on toisessa kunnassa ja jotka on asiakirjoissa mainittu tai muuten tunnettu.

Radanpitäjä ilmoittaa perustellun kannanottonsa esitettyihin muistutuksiin niille muistutuskentekijöille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa.

Radanpitäjän on pyydettävä yleis- ja ratasuunnitelmasta lausunto Valtion lupa- ja valvontavirastolta sekä niiltä maakunnilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu ja joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Radanpitäjän tulee pyytää muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

Jos yleisesti nähtävillä ollutta ratasuunnitelmaa on tarpeen muuttaa ja muutoksen vaikutukset arvioidaan vähäisiksi, voidaan noudattaa yksinkertaisempaa menettelyä kuin 2–4 momentissa säädetään.

Tarkemmat säännökset vuorovaikutusmenettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Suunnitelmien hyväksyminen

Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyy rautatien lakkauttamista koskevat rata-suunnitelmat, jotka koskevat rautatien lakkauttamista muulloin kuin rautatien rakentamisen yhteydessä. Muut ratasuunnitelmat ja yleissuunnitelmat hyväksyy Liikennevirasto. Jos kunta, maakunta tai Valtion lupa- ja valvontavirasto on suunnitelman olennaisista kohdista eri mieltä Liikenneviraston kanssa, on asia siirrettävä liikenne- ja viestintäministeriön ratkaistavaksi. Liikennevirasto voi erityisistä syistä muutoinkin siirtää suunnitelman liikenne- ja viestintäministeriön hyväksyttäväksi.

28 a §

Lupa tasoristeyksen rakentamiseen ja siirtämiseen

Uuden tasoristeyksen saa rakentaa vain runkoverkon ja TEN-verkon ulkopuoliselle rataverkolle. Erityisistä syistä saa uuden tasoristeyksen rakentaa runkoverkon ja TEN-verkon sellaiselle rataosalle, jolla radan suurin sallittu nopeus on pysyvästi enintään 50 kilometriä tunnissa. Runkoverkolla ja TEN-verkolla olevan tasoristeyksen paikkaa voidaan siirtää, jos siirrolla voidaan merkittävästi parantaa tasoristeyksen turvallisuutta taikka muusta erityisestä syystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun tasoristeyksen rakentamiseen tai siirtämiseen on oltava radanpitäjän lupa. Tarvittaessa lupa voi olla määräaikainen. Radanpitäjä voi antaa teknisiä määräyksiä lupahakemuksen sisällöstä. Lupa voidaan myöntää tienpitäjälle, jos se on tarpeen välttämätöntä kulkuyhteyttä varten ja tasoristeyksen turvallisuus varmistetaan turvalaitteilla tai muilla järjestelyillä. Lupaa ei tarvita, jos tasoristeys sisältyy maantielain mukaiseen hyväksytyyn tiesuunnitelmaan.

Jos tasoristeyksen käyttö lisääntyy merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, tienpitäjän on haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava radanpitäjän lupa.

Työnaikaista tarvetta varten tai muusta erityisestä syystä radanpitäjä voi myöntää luvan tilapäisen tasoristeyksen rakentamiseen, jos siitä ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tilapäiseen tasoristeykseen sovelletaan, mitä jäljempänä 28 b ja 28 d §:ssä säädetään.

Radanpitäjä voi liittää lupapäätökseen tasoristeyksen rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeykseen liittyvää tietä koskevia ehtoja.

Ennen tasoristeyslupan myöntämistä radanpitäjän on kuultava niitä rautatieliikenteen harjoittajia, jotka liikennöivät kyseisellä rataosuudella.

28 c §

Lupa rautatien ylittämiseen

Radanpitäjä voi myöntää luvan ylittää rautatie tasoristeyksessä moottorikelkalla tai muulla maastoajoneuvolla vain runkoverkon ja TEN-verkon ulkopuoliselle rataosalle. Erityisistä syistä voidaan ylityslupa myöntää runkoverkon ja TEN-verkolla olevan tasoristeyksen yhteyteen.

Ylityslupa voidaan myöntää vain, jos lupaehdoin varmistetaan, että maastoajoneuvon käyttö ei vahingoita rataa tai rautatiealueen rakenteiden toimivuutta, häiritse radanpitoa eikä vaaranna liikenneturvallisuutta. Tarvittaessa ylityslupa voidaan myöntää määräaikaisena.

Radanpitäjä voi myöntää poliisille, Tullille ja rajavartiolaitokselle maastossa tapahtuvien valvontatehtävien vuoksi määräajaksi luvan ylittää rautatie tasoristeyksessä moottorikelkalla tai muulla maastoajoneuvolla myös muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla rataosalla luvassa tarkemmin määritellyin ehdoin.

Tässä pykälässä tarkoitettuun tasoristeykseen ja ylityslupaan sovelletaan, mitä 18 §:n 4 momentissa, 28 a §:n 3, 5 ja 6 momentissa sekä 28 b §:ssä säädetään.

69 §

Korvausten maksaminen ja korko

Radanpitäjän suoritettavaksi määrätyt ennakko- ja lopulliset korvaukset niille maksettavine kuuden prosentin vuotuisine korkoineen tulee suorittaa kolmen kuukauden kuluessa niiden määrittämisestä. Korvauksen maksamisen viivästyessä sille maksetaan vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Tilusjärjestelyssä alueen saaja on velvollinen maksamaan saamastaan alueesta korvauksen radanpitäjälle siltä osin kuin korvausta ei voida vähentää radanpitäjän maksettaviksi määräytyistä suorituksista, ja alueen luovuttaja saa radanpitäjältä korvauksen luovuttamastaan alueesta. Tässä momentissa tarkoitettuihin korvauksiin sovelletaan, mitä 1 momentissa koron laskemisesta ja korvausten maksamisesta säädetään.

Edellä 1 momentin mukainen kuuden prosentin vuotuinen korko lasketaan alkavaksi 46 §:ssä tarkoitettusta haltuunotosta lukien, jollei 46 §:n 3 momentin mukaisen haltuunoton osalta ole toisin sovittu, sekä 65 §:ssä mainituissa tapauksissa kyseisen ratatoimituksen loppukokouksen ajankohdasta lukien. Tilusjärjestelyn johdosta määrätylle korvaukselle korko lasketaan toimituksessa määrätystä alueiden haltuunottoajankohdasta lukien.

Ratatoimituksessa ja 43 §:n 3 momentin mukaisessa yksityistietoimituksessa radanpitäjän maksettavaksi määrätty korvaukset sekä edellä 2 momentissa tarkoitettut tilusjärjestelykorvaukset alueen luovuttajalle suorittaa radanpitäjä. Yksityisraidetta koskevat korvaukset maksaa rautatien omistaja tai haltija.

79 §

Rautatien lakkauttaminen muussa yhteydessä

Liikenne- ja viestintäministeriö voi lakkauttaa rautatien Liikenneviraston valmisteleman ratasuunnitelman perusteella, jos:

- 1) rautatietä ei enää käytetä rautatieliikenteen harjoittamiseen, radanpitoon liittyvään liikennöintiin eikä muihin liikenteen tarpeisiin;
- 2) rautatielle ei ole odotettavissa 1 kohdassa mainittua käyttöä;
- 3) rautatiellä ei ole käyttöä yksityisraiteena; ja
- 4) alueen saavutettavuus sekä kuljetus-tarpeet on turvattu muulla tavoin.

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö voi lakkauttaa rautatien Liikenneviraston valmisteleman ratasuunnitelman perusteella, jos rautatien liikenne on vähäistä eikä rautatietä ole taloudellisesti kannattavaa pitää valtion varoilla turvallisesti liikennöitävässä, 29 tai 30 §:ssä tarkoitettussa kunnossa ja jos alueen saavutettavuus sekä kuljetustarpeet on turvattu muulla tavoin.

Liikenne- ja viestintäministeriön tulee ennen tässä pykälässä tarkoitettun päätöksen tekemistä kuulla tarvittaessa asianomaisia ministeriöitä, maakuntia ja kuntia.

91 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Radanpitäjän tulee lähettää yleis- ja rata-suunnitelman hyväksymispäätöksestä ilmoitus niille suunnitelman johdosta muistutuksen tehneille, joiden osoite on tiedossa, samanaikaisesti, kun päätös annetaan 90 §:n mukaisesti yleisesti tiedoksi.

Radanpitäjän on lähetettävä yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöksestä ilmoitus maakunnalle, kunnalle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä jäljennös suunnitelmasta.

92 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Radanpitäjän päätöksestä 18 §:n 4 momentissa ja 2 a luvussa tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu tasoristeys sijaitsee, sekä 40 ja 41 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu kiinteistö sijaitsee.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Maakunnalla, Valtion lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat maakunnan tai kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä tai säätiöllä on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhteisön tai säätiön toiminta-alueelle.

Yhteiskunnallisesti merkittäväksi katsottavaa yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätöstä koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Muutoksenhausta ratatoimituksessa tehtyyn päätökseen säädetään 77 §:ssä.

95 §

Kuuluttaminen

Milloin tämän lain nojalla on julkaistava kuulutus, määräys, kieltö tai muu asia yleisesti tiedoksi eikä tiedoksi antamisen tavasta ole erikseen säädetty, toimivaltainen viranomainen saattaa asian tiedoksi julkisesti kuuluttamalla vähintään 30 päivän ajan siten kuin hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tämän lain 4, 5, 28 a, 28 c §:t sekä 6 §:n kumoaminen tulevat voimaan kuitenkin voimaan päivästä kuuta 20

10.

Laki

Saimaan kanavan Venäjälle kuuluvan osan ja siihen liittyvän alueen vuokraamisesta Suomen tasavallalle sekä Saimaan kanavan kautta tapahtuvasta alusliikenteestä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Saimaan kanavan Venäjälle kuuluvan osan ja siihen liittyvän alueen vuokraamisesta Suomen tasavallalle sekä Saimaan kanavan kautta tapahtuvasta alusliikenteestä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (104/2011) 3 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 314/2016,
seuraavasti:

3 §

Saimaan kanavan vuokrasopimuksen 18 artiklan 2 kappaleen mukaisena erityisenä toimieliemenä toimii Saimaan kanavan komissio. Liikenne- ja viestintäministeriö nimittää komission viideksi vuodeksi kerrallaan. Komission puheenjohtajana toimii kanavavaltuutettu ja jäseninä liikenne- ja viestintäministeriön, ulkoministeriön, Rajavartiolaitoksen, Tullin, Etelä-Karjalan maakunnan ja Liikenneviraston edustajia.

Komission tehtävänä on sovittaa yhteen viranomaisten kannat Saimaan kanavan vuokrasopimuksen täytäntöönpanoa ja alusliikenteen kehittämistä koskevissa kysymyksissä sekä toimia lupaviranomaisena.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

11.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 318 ja 352 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 318 ja 352 §, sellaisena kuin niistä on 318 § laeissa 456/2016 ja xx/xxxx (HE 192/2017 vp), seuraavasti:

318 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Liikenne- ja viestintäministeriöllä, Viestintävirastolla, tietosuojavaltuutetulla, Kilpailu- ja kuttajavirastolla sekä markkinavalvonta- ja tuoteturvallisuusviranomaisilla on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisilleen, jos se on näille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

Viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto Liikenteen turvallisuusvirastolle, Energiavirastolle, Finanssivalvonnalle, Sosiaali- ja terveys-alan lupa- ja valvontavirastolle sekä maakunnalle, jos se on näille säädettyjen tietoturvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Viestintävirastolla on oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komissiolle ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä.

Tässä pykälässä tarkoitettu luovuttamis- ja ilmaisoikeus ei koske tietoja viesteistä, välitystiedoista, paikkatiedoista tai luottamuksellisen radiolähetysten sisällöstä ja olemassaolosta.

Liikenne- ja viestintäministeriö tai Viestintävirasto saa käyttää ulkomaiselta viranomaiselta saatua salassa pidettävää asiakirjaa vain siihen tarkoitukseen, jota varten se on annettu.

352 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olleen hallintoasian käsittelyyn sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa voimassaoleva verkko- tai ohjelmistotoimilupa, radiolähettimen lupa, radioaseman tunniste sekä pätevyys- ja kelpoisuustodistus on edelleen voimassa siinä mainitun määräajan.

Eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista annettua lakia sovelletaan sen nojalla myönnettyihin toimilupiin niiden voimassaolon päättymiseen asti.

Viestintämarkkinalakiin perustuvat teleyritysten oikeudet ja velvollisuudet jäävät voimaan, kunnes Viestintävirasto on ensimmäistä kertaa tehnyt tämän lain 52 §:n mukaisen päätöksen huomattavasta markkinavoimasta ja sen seurauksena asettanut teleyrityksille tämän lain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet. Tarvittaessa teleyrityksen viestintämarkkinalakiin perustuvien velvollisuuksien päättymisen vahvistetaan Viestintäviraston erillisellä päätöksellä.

Viestintämarkkinalain 59 §:ään perustuvat teleyritysten oikeudet ja velvollisuudet jäävät edelleen voimaan, kunnes Viestintävirasto ensimmäistä kertaa tekee tämän lain 85 §:n mukaisen päätöksen nimeämismenettelyn käyttöönnotosta.

Viestintämarkkinalain 134 §:n 1 momentin 3 kohtaan perustuva velvollisuus siirtää verkossa ilman korvausta vapaasti vastaanotettavat yleisen edun mukaiset valtakunnallisen ohjelmisto-toimiluvan nojalla lähetettävät televisio-ohjelmistot, joita ovat MTV Oy:n MTV3 ja Sanoma Media Finland Oy:n Nelonen, ovat voimassa siihen saakka, kunnes tämän lain 26 §:n mukaiset toimitukset tulevat voimaan.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 15 a §:n 1 ja 2 momenttiin perustuva tele-visiotoiminnan harjoittajan velvollisuus välittää väestölle vaaratiedotteita televisio-ohjelmistossa on voimassa siihen saakka, kunnes tämän lain 26 §:n mukaiset toimitukset tulevat voimaan.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 15 a §:n 1 ja 2 momenttiin perustuva radio-toiminnan harjoittajan velvollisuus välittää väestölle vaaratiedotteita radio-ohjelmistoissa on voimassa radiotoiminnan harjoittajalle televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 §:n 1 momentin nojalla annetussa ohjelmistotoimiluvassa mainitun määräajan.

Tämän lain 229 §:n 4 momenttia ei sovelleta sopimukseen, joka on tehty ennen lain voimaantuloa.

Tämän lain 288 §:n 1 momentin 1 kohtaa sovelletaan lain voimaantulon jälkeen myönnettyihin toimituksiin.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä taikka tällä lailla kumotun lain nojalla annetussa päätöksessä viitataan tällä lailla kumottuun lakiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain vastaavaa säännöstä.

Tämän lain 318 §:n 2 momentin tietojensaantioikeus koskee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia siihen saakka kunnes laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista on kumoutunut.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

12.

Laki

turvallisuustutkintalain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuustutkintalain (525/2011) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa
xx/xxxx (HE yhtiö/xx), seuraavasti:

16 §

Ilmoitusvelvollisuus

Onnettomuuspaikalla pelastustoimiin osallistuvan viranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa Onnettomuustutkintakeskukselle tapahtumasta, joka ilmoittajan arvion mukaan voi tulla tutkittavaksi tämän lain mukaan.

Ilmoitusvelvollisuus on myös:

- 1) Liikenteen turvallisuusvirastolla;
- 2) Liikennevirastolla;
- 3) Valtion lupa- ja valvontavirastolla;
- 4) muulla turvallisuutta valvovalla viranomaisella omalla toimialallaan;
- 5) sillä, joka on vastaanottanut onnettomuus- tai vaaratilannetta koskevan ilmoituksen;
- 6) sellaisella oikeushenkilöllä, joka on 2 §:n 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitetussa liikenne-
muodossa tapahtuneen onnettomuuden tai vaaratilanteen osallinen tai joka ilmeisesti kärsii va-
hinkoa tällaisen onnettomuuden johdosta.

7) oikeushenkilöllä, joka huolehtii liikenteenohjaus- ja hallintapalvelujen tarjoamisesta liikenteen palveluista annetun lain 320/2017 1 luvun 2 pykälän 10 kohdan mukaisesti.

Tuomioistuimen, joka on vastaanottanut merilain (674/1994) 18 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun aluksen päällikön ilmoituksen meriselityksen antamisesta, on välitettävä ilmoitus viivytyksettä Onnettomuustutkintakeskukselle sekä varattava keskukselle mahdollisuus osallistua meriselitystä koskevaan istuntoon ja esittää siellä kysymyksiä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

13.

Laki

vesiliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesiliikennelain (463/1996) 15–18, 21, 22 ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat, 15 ja 17 § osaksi laissa 1294/2009, 16, 18 ja 23 § laissa 1294/2009, 21 § osaksi laissa 691/2000, 1294/2009 ja 549/2014 sekä 22 § laissa 1003/2015, seuraavasti:

15 §

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Vesikulkuneuvolla liikkuminen voidaan kieltää määräajaksi tai toistaiseksi määrätyllä vesialueella tai rajoittaa sitä, jos kiello tai rajoitus harkitaan tarpeelliseksi liikenteen, ympäristön, kalastuksen tai muun elinkeinon suojaamiseksi taikka yleisen luonnon virkistyskäytön tai muun yleisen edun vuoksi.

Yleisiä kulkuväyliä koskevista kielloista ja rajoituksista päättää Liikennevirasto ja muita vesialueita koskevista kielloista ja rajoituksista Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske työnteon tai asunnon sijainnin vuoksi tarpeellista vesikulkuneuvon käyttöä taikka vaikeasti liikuntavammaisen henkilön vesikulkuneuvon käyttöä, ellei päätöksessä erityisen painavasta syystä toisin määrätä. Virka-, sairaankuljetus- ja pelastustoimen suorittamiseksi sekä muusta vastaavasta syystä välttämätön vesikulkuneuvolla liikkuminen on sallittu kiellosta tai rajoituksesta huolimatta. Sama koskee Puolustusvoimien toimintaa.

16 §

Vesikulkuneuvotyyppiä koskevat kiellot ja rajoitukset

Jos tietyn moottorikäyttöisen vesikulkuneuvotyypin käyttämisestä aiheutuu erityisen huomattavaa haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle tai muulle elinkeinolle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle Valtion lupa- ja valvontavirasto tai, jos kysymys on kaupparenkulkuun käytettävästä vesikulkuneuvosta, Liikenteen turvallisuusvirasto voi aluekohtaisesti kieltää vesikulkuneuvotyypin käytön tai rajoittaa sitä.

17 §

Kielto- ja rajoitusasioiden käsittely

Esityksen 15 ja 16 §:ssä tarkoitetun kiellon tai rajoituksen määrittämiseksi voi tehdä kunta tai kunnan jäsen, maakunta taikka sellainen viranomainen, yhteisö tai vesialueen omistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määrittämisen voi panna vireille myös Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto ja Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Ennen kiellon tai rajoituksen määrittämistä Liikenneviraston, Liikenteen turvallisuusviraston tai Valtion lupa- ja valvontaviraston on kuultava kuntaa, jonka aluetta kiello tai rajoitus koskee,

sekä varattava maakunnalle ja niille viranomaisille, yhteisöille ja vesialueen omistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos kielto tai rajoitus määrätään kunnan esityksestä, se on määrättävä esityksen mukaisesti, jollei esityksestä poikkeaminen ole tarpeen kansalaisten tasapuolisen kohtelun tai alueellisen yhtenäisyyden vuoksi taikka muusta erityisestä syystä.

18 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto tai Valtion lupa- ja valvontavirasto voi määrätä, että sen antama kielto- tai rajoituspäätös tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta päätöksessä määrättyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

21 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava, sen lisäksi mitä luvanvaraisuudesta säädetään muualla laissa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitettu ympäristölupa.

Lupa on haettava myös yksittäisen tapahtuman järjestämiseen, jos tapahtumasta on odotettavissa merkityksellisiä ympäristöhaittoja. Kunta voi periä maksun 1 ja 2 momentissa tarkoitusta luvasta.

Luvan usean kunnan alueella pidettävään kilpailuun tai harjoitukseen antaa Valtion lupa- ja valvontavirasto.

Tässä pykälässä tarkoitettun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että tapahtuma täyttää riittävät turvallisuuden vaatimukset ja ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai muulle yleiselle edulle. Lupa voidaan myöntää vain, jos vesialueen omistaja on antanut siihen suostumuksensa. Jos vesialue on yhteinen, suostumuksesta päätetään yhteisäluelain (758/1989) mukaisesti.

Lupaa ei kuitenkaan tarvita palo- ja meripelastustoimen harjoituksiin eikä Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen harjoituksiin.

22 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitus, joka koskee Valtion lupa- ja valvontaviraston tai Liikenneviraston 15 §:n 2 momentin, Valtion lupa- ja valvontaviraston tai Liikenteen turvallisuusviraston 16 §:n tai Valtion lupa- ja valvontaviraston 21 §:n 3 momentin nojalla antamaa päätöstä käsitellään siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä pääosa päätöksen kohteena olevasta vesialueesta sijaitsee. Muutoin toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy sen mukaan, minkä hallinto-oikeuden tuomiopiirissä valituksen kohteena olevan päätöksen tehneen viranomaisen toimipaikka sijaitsee.

Hallinto-oikeuden päätökseen 15, 16 ja 20 §:ssä tarkoitetun kiellon tai rajoituksen määräämistä tai muuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

23 §

Valvonta

Tämän lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu Liikennevirastolle. Ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu Valtion lupa- ja valvontavirastolle. Vesikulkuneuvojen käyttämistä vesialueella valvovat Liikenteen turvallisuusvirasto, poliisi, Rajavartiolaitos ja Tulli.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

14.

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 12 §, sellaisena kuin se on laeissa 215/2005, 1240/2010 ja 956/2013, seuraavasti:

12 §

Kuljetus ja tilapäinen säilytys kuljetusketjussa

Ratapihan, satama-alueen, lentopaikan ja muun terminaalin suunnittelussa ja toiminnassa tulee ottaa huomioon vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen aiheuttamat vaarat ihmisille, ympäristölle ja omaisuudelle. Ratapihalla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa saa kuljettaa ja tilapäisesti säilyttää vain sellaisia määriä vaarallisia aineita, ettei aineista aiheudu erityistä vaaraa. Näissä paikoissa myös vaarallisille aineille tarkoitettujen alueiden ja niiden varustelun tulee olla sellaiset, ettei aineista niitä kuljetettaessa tai tilapäisesti säilytettäessä aiheudu erityistä vaaraa.

Satamanpitäjällä ja lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavalla tulee olla ajan tasalla oleva turvallisuusselvitys, jos sataman kautta kuljetetaan tai siellä tilapäisesti säilytetään merkittäviä määriä vaarallisia aineita. Sataman turvallisuusselvityksen hyväksyy Liikenteen turvallisuusvirasto. Se voi rajoittaa satamassa tilapäisesti säilytettävien vaarallisten aineiden määriä ja määrätä tilapäiselle säilytykselle muita turvallisuuden kannalta tarpeellisia rajoituksia.

Rautatieyrityksellä on oltava ajan tasalla oleva turvallisuusselvitys Liikenteen turvallisuusviraston nimeämälle ratapihalle, jonka kautta kuljetetaan merkittäviä määriä vaarallisia aineita. Liikennevirasto kokoaa ja täydentää turvallisuusselvityksen koko ratapihalle ja huolehtii siitä, että turvallisuusselvityksessä kuvatut toiminnot muodostavat turvallisuuden kannalta toimivan kokonaisuuden. Koko ratapihan turvallisuusselvityksen hyväksyy Liikenteen turvallisuusvirasto.

Turvallisuusselvityksessä on selostettava toteutettavat toimenpiteet ja menettelyt, joiden avulla varmistetaan vaarallisten aineiden turvallinen kuljetus ja tilapäinen säilytys, sekä sisäinen pelastussuunnitelma. Sisäisen pelastussuunnitelman tulee sisältää suunnitelma onnettomuuksissa toteutettavista toimenpiteistä. Turvallisuusselvityksen tulee olla pelastusviranomaisten, maakunnan sekä valvontaviranomaisten saatavissa.

Vaarallisista aineista ja niiden tilapäisestä säilytyksestä, onnettomuuksien torjunnasta ja kuljetuksesta ratapihalla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa sekä turvallisuusselvityksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä näiden asioiden käytännön toteutuksesta sekä kuljetusyksiköiden erottelusta, ainekohtaisista menettelyistä ja muista teknisistä yksityiskohdista.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

15.

Laki

maantielain muuttamisesta annetun lain ja eräiden muiden lakien voimaanpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Voimaantulevat säädökset

Seuraavat lait tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020:

1. Laki maantielain muuttamisesta (/)
2. Laki liikennevirastosta annetun lain 2 ja 6 §:n muuttamisesta (/)
3. Laki Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain 2 ja 8 §:n muuttamisesta (/)
4. Laki ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta (/)
5. Laki ilmailulain muuttamisesta (/)
6. Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (/)
7. Laki merilain muuttamisesta (/)
8. Laki merenkulun ympäristösuojelulain muuttamisesta (/)
9. Laki ratalain muuttamisesta (/)
10. Laki Saimaan kanavan Venäjälle kuuluvan osan ja siihen liittyvän alueen vuokraamisesta Suomen tasavallalle sekä Saimaan kanavan kautta tapahtuvasta alusliikenteestä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (/)
11. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (/)
12. Laki turvallisuustutkintalain muuttamisesta (/)
13. Laki vesiliikennelain muuttamisesta (/)
14. Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta (/)

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään 1 §:ssä mainituissa laeissa säädettyjen maakuntalain (/) 6 §:n 1 momentin 14 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien sekä 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettujen liikkumisen ohjausta koskevien valtionavustustehtävien siirtämisestä. Tässä laissa säädetään lisäksi eräiden tehtävien siirtämisestä Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi annetun lain (/) 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle osakeyhtiölle. Tehtävien siirtämiseen liittyvistä seikoista on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

2 luku

Maakuntiin tehtäviä siirtoja koskevat säännökset

3 §

Maakunnan tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset

Maakuntalain 6 §:n 1 momentin 14 tai 15 kohdassa tai 6 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu maakunnan tehtäväalan mukainen tehtävä, joka on muualla laissa säädetty elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen, lääninhallituksen tai maakunnan liiton hoitettavaksi, siirtyy toimivaltaiselle maakunnalle 1 päivänä tammikuuta 2020 tämän lain mukaisesti.

4 §

Vireillä olevia asioita sekä tehtäviin liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen liikennevastuualueella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksessa sekä maakunnan liitossa tämän lain mukaan siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat sekä tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 maakunnalle.

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen liikennevastuualueella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksessa vireillä olevat asiat sekä tehdyt sopimukset ja sitoumukset ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet, jotka tämän lain nojalla kuuluvat Liikennevirastolle, siirtyvät 1 päivästä tammikuuta 2020 Liikennevirastolle.

5 §

Valtiolta siirtyvän henkilöstön asema

Edellä 2 §:ssä tarkoitettujen valtiolta maakunnille siirtyvien tehtävien ja niihin liittyvien tukipalvelutehtävien sekä näitä tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten liikennevastuualueilta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksesta maakuntaan sekä maakuntalain 118 §:ssä tarkoitettuun maakuntien valtakunnalliseen palvelukeskukseen katsotaan liikkeenluovutukseksi.

Henkilö siirtyy maakunnan palvelukseen, jos siirtyvät tehtävät muodostavat vähintään puolet hänen tosiasiallisista työtehtävistään.

Vuoden 2019 loppuun mennessä erääntyneestä lomapalkkavelasta vastaa maakunta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös tehtävien ja henkilöstön siirtoon maakuntakonserniin kuuluvaan sekä maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön, joka perustetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021.

6 §

Maakuntien liitoista siirtyvän henkilöstön asema

Edellä 2 §:ssä tarkoitettujen tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto maakuntien liitoista maakuntaan sekä maakuntalain 118 §:ssä tarkoitettuun maakuntien valtakunnalliseen palvelukeskukseen katsotaan liikkeenluovutukseksi.

Liikkeenluovutukseksi katsotaan myös 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukitehtävien ja henkilöstön siirrot, jos tehtävää hoitavan henkilön tosiasiallisista tehtävistä vähintään puolet on 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien tukitehtäviä.

Vuoden 2019 loppuun mennessä erääntyneestä lomapalkkavelasta vastaa maakunta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös tehtävien ja henkilöstön siirtoon maakuntakonserniin kuuluvaan sekä maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön, joka perustetaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021.

7 §

Lisäeläketurva

Maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021 perustetun yhteisön on huolehdittava julkisten alojen eläkelain voimaantulon (82/2016) 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun lisäeläkeosuuden tasoisen lisäeläkeosuuden säilymisestä henkilöillä, jotka siirtyvät niiden palvelukseen tämän lain nojalla tai maakuntauudistuksen johdosta valtion palveluksesta ja joiden palvelussuhde jatkuu yhteisössä yhdenjakoisesti eläketapahtumaan saakka.

Maakuntauudistuksen johdosta valtiolta maakuntaan tai maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021 perustetun yhteisön palvelukseen siirtyvät säilyttävät oikeuden julkisten alojen eläkelain voimaantulon 8 §:n 2 momentin mukaiseen lisäeläkeosuuteen, jos:

- 1) palvelussuhde täyttää mainitun lain 9 §:n mukaiset yhdenjaksoisuusedellytykset ennen 1 päivää tammikuuta 2020; ja
- 2) palvelussuhde jatkuu 1 kohdassa mainitussa pykälässä edellytetyllä tavalla yhdenjakoisena Kevan jäsenyhteisön palveluksessa 1 päivästä tammikuuta 2020.

8 §

Valtion irtaimen sekä sopimusten ja vastuiden siirtäminen maakunnalle

Maakunnille siirtyy 1 päivänä tammikuuta 2020 tässä laissa tarkoitettuja maakunnan tehtäviä koskevaan toimintaan liittyvä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten liikennevastuualueiden irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat. Jos tehtävät siirtyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikennevastuualueelta yhtä useammalle maakunnalle, omaisuus siirtyy maakunnille tehtävien siirtymistä vastaavassa suhteessa, elleivät valtio ja maakunnat toisin sovi. Valtio ja maakunta voivat sopia irtaimen omaisuuden siirtymisestä myös toisin.

Valtio siirtää maakunnalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten liikennevastuualueiden sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen ja hallintokeskuksen maakunnalle siirtyvien 2 §:ssä tarkoitettujen tehtävien järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2020. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, valtion ja maakunnan on sovittava sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Maakunta voi käyttää Senaatti-kiinteistöjen, Hansel Oy:n, Valtion tieto- ja viestintätekniikka-keskuksen ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen ja hallintokeskuksen toteuttamia hankintasopimuksia sekä Hansel Oy:n kilpailuttamia puutejärjestelyjä ja hankintasopimuksia 31 päivään joulukuuta 2023.

9 §

Selvitys valtiolta siirtyvästä omaisuudesta ja sopimuksista

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten liikennevastuualueiden on tehtävä maakunnalle yksityiskohtainen selvitys edellä 8 §:ssä tarkoitetuista irtaimesta omaisuudesta ja sopimuksista. Selvitykset on tehtävä viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2019.

Maakunta voi pyytää valtiolta käyttöönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisäselvityksiä ja asiakirjoja. Jos maakunta katsoo, että 1 momentissa tarkoitettun selvityksen mukaan maakunnan hallintaan siirtyvät toimitilat, muu omaisuus ja sopimukset eivät turvaa 2 §:ssä tarkoitettujen valtiolta maakunnalle siirtyvien tehtävien järjestämistä alueella, maakunnan on neuvoteltava valtion kanssa.

Valtion on täydennettävä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2020, jos mainitussa momentissa tarkoitetuissa toimitiloissa, siirtyvässä irtaimessa omaisuudessa tai sopimuksissa on tapahtunut olennaisia muutoksia selvityksen antamisen jälkeen ja maakunta katsoo selvityksen täydentämisen tarpeelliseksi.

10 §

Maakunnan päätös

Maakuntavaltuusto käsittelee edellä 9 §:ssä tarkoitettun selvityksen ja päättää sen perusteella 8 §:ssä säädetyistä sopimuksista ja irtaimen omaisuuden siirtymisestä maakunnalle ja maakunnan vastuulle.

11 §

Toimitilojen käyttöoikeus muutoksenhaun aikana

Maakunnan 10 §:ssä tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Valtion puhevaltaa muutoksenhaussa käyttää liikenne- ja viestintäministeriö.

Maakunnalla on oikeus järjestää vastuullaan olevia tämän lain mukaan valtiolta maakunnalle siirtyviä palveluja valtion hallinnoimissa toimitiloissa sekä käyttää palvelujen ja muiden tehtävien järjestämiseen tarvittavaa, valtion omistamaa tai hallinnassa olevaa irtaimistoa siihen saakka, kunnes asiassa tehty päätös on lainvoimainen.

12 §

Valtion takaus

Valtioneuvosto voi päättää määräämillään ehdoilla vastavakuutta vaatimatta omavelkaisen valtiontakauksen myöntämisestä 9 §:ssä tarkoitettussa selvityksessä esitettyjen sitoumusten sekä niihin liittyvien koron- ja valuutanvaihtosopimusten sekä muiden vastaavien suojausjärjestelyjen ja sopimuksissa sovittujen korkojen ja muiden ehtojen täyttämisen vakuudeksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettun velan tai muun sitoumuksen täyttämisen turvaamiseksi on asetettu vakuus, valtiontakaus myönnetään 1 momentista poiketen täytetakauksena tähän asetettuun vakuuteen nähden.

Tässä pykälässä tarkoitettuja takauksia voi olla voimassa enintään eduskunnan valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä myöntämän valtuuden mukainen määrä.

13 §

Ilmoitus velkojille ja sopimusosapuolille

Maakunnan on viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2019 lähetettävä kirjallinen ilmoitus maakunnan vastuulle siirtyvien vastuiden ja sopimusten sopimusosapuolille, josta on käytävä ilmi, siirtyykö vastuu tai sopimus maakunnalta edelleen maakuntalain 118 §:ssä tarkoitetulle palvelukeskukselle.

14 §

Maakunnan sopimusten ja vastuiden siirto palvelukeskukselle

Maakunnan on siirrettävä omistukseensa tulleet tietotekniikka- ja tietotekniikkapalveluita koskevat sopimukset ja näiden sopimusten mukaisten tietojärjestelmien käyttöön oikeuttavat ohjelmistolisenssit ja vastaavat oikeudet sekä käyttöomaisuutta maakuntalain 118 §:n mukaiselle tieto- ja viestintäteknisten palveluiden palvelukeskukselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä maakuntalain 119 §:n 2 momentin perusteella säädettävän palvelukeskuksen vastattavaksi kuuluvien palveluiden tuottamiseksi palvelukeskuksessa. Tässä momentissa tarkoitettujen sopimusten, oikeuksien ja omaisuuden siirrosta maakunta ja tieto- ja viestintäteknisten palveluiden palvelukeskus voivat sopia myös toisin.

Maakunnan on päätettävä sopimusten siirrosta niin, että sopimukset siirtyvät 1 momentissa tarkoitettun palvelukeskuksen hallintaan 1 päivästä tammikuuta 2020.

15 §

Omaisuuksien saanto

Edellä 8 §:ssä tarkoitettu irtain omaisuus siirtyy maakunnalle tämän lain nojalla. Edellä 9 §:ssä tarkoitettu selvitys sekä 10 ja 14 §:ssä tarkoitettu päätös vastaavat omaisuuden saantokirjaa.

16 §

Omaisuuksien järjestelyjä koskevat kirjaukset maakunnan kirjanpidossa

Maakunnassa omaisuuden ja velkojen siirto kirjataan asianomaisiin omaisuus- ja velkaeriin sekä peruspääomaan. Edellä 14 §:ssä tarkoitettu omaisuuden ja velkojen siirto valtakunnallisille maakuntalain 118 §:ssä tarkoitetuille palvelukeskuksille kirjataan maakunnan omaisuus- ja velkaerien vähennykseksi sekä pysyvien vastaavien osakkeisiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut siirrot kirjataan kunnan tilinpäätöksen mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Kirjanpitolautakunnan maakunta- ja kuntajaosto voi antaa ohjeita ja lausuntoja tämän pykälän soveltamisesta.

17 §

Maakuntien liitoista maakuntaan siirtyviä tehtäviä koskevat omaisuusjärjestelyt

Maakuntien liitoista 2 §:ssä tarkoitetuilla tehtävänäloilla maakuntiin siirtyviä tehtäviä koskeviin omaisuusjärjestelyihin sovelletaan, mitä maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön toimeenpanosta annetun lain (/) 12-14, 17, 19 ja 25 §:ssä säädetään kunnasta.

3 luku

Liikennevirastoon tehtäviä siirtoja koskevat säännökset

18 §

Liikenneviraston tehtäviä ja toimivaltaa koskevat siirtymäsäännökset

Edellä 1 §:n 1 momentin tarkoitetuissa laeissa Liikenneviraston tehtäväksi säädetty tehtävä, joka on muualla laissa säädetty elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskusten hoidettavaksi, siirtyy Liikennevirastolle 1 päivänä tammikuuta 2020 tämän lain mukaisesti.

19 §

Vireillä olevia asioita sekä tehtäviin liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksessa liikennevastuualueilla ja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksessa Liikennevirastolle tämän lain mukaan siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat sekä omaisuus, immateriaaliset oikeudet, tehdyt sopimukset ja sitoumukset ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät 1 päivänä tammikuuta 2020 Liikennevirastolle.

20 §

Liikennevirastoon siirtyvän henkilöstön asema

Tämän lain mukaan Liikennevirastolle siirtyviä tehtäviä hoitavan henkilöstön siirtymiseen Liikennevirastoon sovelletaan valtion virkamieslakia (750/1994).

4 luku

Liikenteenohjaus- ja hallintayhtiöön tehtäviä siirtoja koskevat säännökset

21 §

Siirtyvät tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tieliikennetelematiikan ja asiakaspalvelukeskusten tehtävät siirretään Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi annetun lain (/) 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulle osakeyhtiölle 1 päivänä tammikuuta 2020.

22 §

Luovutusvaltuus

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan tieliikennetelematiikan ja asiakaspalvelukeskuksen tehtäviin liittyvä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hallinnassa oleva omaisuus, immateriaaliset oikeudet ja liiketoiminta Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi annetun lain (/) 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulle osakeyhtiölle.

23 §

Luovutuksen ehdot

Valtioneuvosto määrää luovutettavan omaisuuden ja sen arvon sekä ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Valtioneuvosto määrää myös muista omaisuuden luovuttamiseen ja osakeyhtiön muodostamiseen liittyvistä järjestelyistä.

Valtioneuvosto määrää, mikä osa omaisuudesta luovutetaan osakeyhtiöön osakkeita vastaan.

Valtion laina yhtiölle voi olla vakuudeton siihen pääomamäärään saakka, joka vastaa valtion lainaa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tieliikennetelematiikan ja asiakaspalvelukeskuksen toimintojen omaisuudesta luovutusajankohtana.

24 §

Vastuu sitoumuksista

Yhtiö vastaa laina-, takaus-, hankinta- ja toimitussopimuksista sekä muista sitoumuksista, joihin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset tieliikennetelematiikan ja asiakaspalvelukeskuksen tehtävissä on toimintansa aikana sitoutuneet ja jotka koskevat osakeyhtiölle luovutettua omaisuutta ja liiketoimintaa.

Valtion toissijainen vastuu Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tieliikennetelematiikan ja asiakaspalvelukeskuksen tehtävissä ottamista lainoista ja sitoumuksista jää voimaan.

25 §

Toiminnan jatkuvuus hallintoasioissa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten osakeyhtiölle luovutettuun omaisuuteen ja liiketoimintaan kohdistuvat oikeutta, etua tai velvollisuutta koskevat hallinto- ja hallintolainkäyttö- päätökset ovat voimassa siten, että ne kohdistuvat luovutettavaa omaisuutta ja liiketoimintaa koskevilta osin perustettavaan osakeyhtiöön ilman eri päätöstä.

Vireillä olevissa hallintoasioissa osakeyhtiö tulee hallinto- ja hallintolainkäyttömenettelyssä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sijaan ilman eri päätöstä.

26 §

Liikenteenohjaus- ja hallintayhtiöön siirtyvän henkilöstön asema

Henkilöstön asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 5 e ja 5 f §:issä (1548/2011) sekä työsopimuslaissa (55/2001).

5 luku

Erinäiset säännökset

27 §

Väliaikaishallintoa koskevien säännösten soveltaminen

Maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaantulon jälkeen annetun lain 7 – 9 §:ää sovelletaan myös tällä lailla voimaantavaan lainsäädäntöön.

Mitä mainitun lain 9 §:ssä säädetään väliaikaisen toimielimen tietojensaantioikeudesta, koskee myös Liikenneviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa tarkoitettua kehittämis- ja hallintokeskuksen hallussa olevia tietoja.

28 §

Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset

Päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta tämän lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaantullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain mukaisesti.

29 §

Ylimaakunnallisen yhteistyön valmistelu

Kun maakunnat ensimmäisen kerran valmistelevat ja hyväksyvät liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 15 f §:ssä tarkoitettuja tienpitoalueita koskevan sopimuksen on hyväksytty sopimus toimitettava tiedoksi liikenne- ja viestintäministeriölle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2019. Tienpitoalueista sopimiseen sovelletaan muilta osin, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 1 b luvussa säädetään.

30 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä päivänä kuuta 20 .

Pääministeri

Juha Sipilä

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner